

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
tirsdag 17. juni 2025 kl. 10:00
i
Landbruksdirektoratet

Møtet ble hevet kl. 11:25.

Til stede:	Björg Tørresdal, Thea Susanne Skaug, Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Johan Narum, Rolf Øyvind Thune, Gaute Lenvik, Anne Berit Aker Hansen, Bjørn-Ole Juul-Hansen og Vidar Olsen
Forfall:	Jens Lippestad (vara kunne heller ikke stille)
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Knut Berg, Sander Mardal, Hans Peder Hvide Bang, Hege Heiberg, Kari Helen Telfer, Jannicke Jensen Myhre, Ida Louise Bjønness og Ellen Karin Solevåg

Avslutningsvis i møtet ba Bjørn Gimming om at man ser på muligheten for å fremskynde møtet 21. august, der omsetningsavgiften på korn skal fastsettes, begrunnet i muligheten for tidlig innhøsting og at kornmottakene avventer hva rådet fastsetter avgiften til før de beregner oppgjør for levert korn.

Saksliste

049/25	Godkjenning av innkalling og dagsorden	2
050/25	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	4
051/25	Orientering fra markedsregulator	6
052/25	Kjøtt - Satser i markedsreguleringen 1. halvår 2025	8
053/25	Egg - Satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter 1. halvår 2025	13
054/25	Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - sats 2. halvår 2025	16
055/25	Kjøtt, egg og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift for 2. halvår 2025	20
056/25	Melk - Revidert budsjett for markedsregulering 2025 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2025	28
057/25	Korn - Forslag til maksimal omsetningsavgift kornåret 2025-2026	32
058/25	Alle - Jordbruksoppgjøret 2025 - saker som vedrører Omsetningsrådet	37
059/25	Kjøtt -Reguleringslagring av skåret vare av storfe	42
060/25	Alle - Endret representasjon i Omsetningsrådet for Nortura SA og Felleskjøpet Agri SA fra 10.06.2025	66

Sak nr.: 049/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Sak nr.: 25/37215-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter er sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Sak nr.: 050/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Sak nr.: 25/37215-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 23. mai 2025 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Sak nr.: 051/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Sak nr.: 25/37215-3

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Kjøtt og egg Johan Narum
- Melk Rolf Øyvind Thune

Presentasjonene er lagt ut i skyløsningen Jottacloud.

Sak nr.: 052/25	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Kjøtt - Satser i markedsreguleringen 1. halvår 2025	Sak nr.: 24/79961-2

Beskrivelse

Nortura foreslår satser for markedsregulerende tiltak for kjøtt for første halvår 2025. Fra og med første halvår 2024 fastsettes disse satsene per halvår.

Fra og med første halvår 2024 ble også beregningsprinsippet for satsene endret ved at de nå tar utgangspunkt i en indeksjustering basert på SSB sine indekser. 1. juli 2024 ble panten på bisonpaller økt til 3 200 kroner. Nortura har derfor lagt dette beløpet til grunn i beregningen av kompensasjon for pallehold, noe som også lå til grunn i satsen for andre halvår 2024.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas søknad.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt av Omsetningsrådet 31.03.2011, punkt 3-1-1, med hjemmel i forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura av 20. mai 2025.

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen oppfordret Nortura til å se på alternativ utregningsmodell for pallehold.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende beløp og satser for markedsreguleringen i kjøttsektoren for første halvår 2025:

Pallehold	2 709 246 kroner
Innfrysing, helt slakt	
Innfrysing	140,2 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	98,5 øre per kg
Emballering	71,2 øre per kg
Svinn 1,1%	69,0 øre per kg
<i>Sum</i>	<i>378,9 øre per kg</i>

Innfrysing, skåret vare	
Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	61,5 øre per kg
Svinn 0,1%	8,0 øre per kg
<i>Sum</i>	<i>69,5 øre per kg</i>
Overføring mellom fryselager	
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	98,5 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	61,5 øre per kg
Fryselagring	61,0 øre per kg

Kjøtt - Satser i markedsreguleringen 1. halvår 2025

Nortura søker i brev av 20. mai 2025 om satser for markedsregulering av kjøtt for første halvår 2025. Fra og med første halvår 2024 fastsettes disse satsene per halvår.

Fra og med satsene for første halvår 2024, har Nortura endret beregningsprinsippet for flere av satsene. De tar nå utgangspunkt i en indeksjustering basert på SSB sine indekser.

Kompensasjon for pallehold

Nortura får kompensert de kapitalkostnadene pallehold til markedsreguleringen medfører. Omsetningsrådet vedtok i møtet 15. juni 2015, jf. sak 44/15, at man heretter tar utgangspunkt i det høyeste antallet paller på reguleringslager de tre siste årene, og runder opp til nærmeste tusen. Norturas nye IT-system gir nå rapporter for antall paller brukt i markedsreguleringen per uke. Dette er derfor ikke noe de lenger beregner. I beregningen av pallehold legger derfor Nortura nå nøyaktig antall paller til grunn, og ikke antallet avrundet til hele tusen.

Med de tre siste årene tolker man de tre siste foregående kalenderårene, slik praksisen også har vært tidligere.

Høyeste nivå de siste tre årene var i 2023 med 34 070 paller. Det er dette antallet Nortura ber om kompensasjon for, og det er dette som legges til grunn i beregningen av godtgjørelsen. Pallepanten ble fra 1. juli 2024 endret til 3 200 kroner. Nortura la derfor dette til grunn i beregningen av pallehold for 2. halvår 2024, ref. sak 97/24 av 11. desember 2024. Nortura foreslår også at dette beløpet legges til grunn i beregningen av kompensasjonen for første halvår 2025.

Renten for første halvår 2025 er fastsatt av Landbruksdirektoratet til 4,97 prosent. Ved å legge 34 070 paller og pallepant på 3 200 kroner til grunn, blir godtgjørelsen for andre halvår på 2 709 246 kroner.

Beregningen for andre halvår 2024 er som følger:

$34\,070 \text{ paller} \times 3\,200 \text{ kroner} \times 4,97 \text{ prosent} / 2 = 2\,709\,246 \text{ kroner}$

Lagringsgodtgjørelse

Nortura foreslår at satsen for lagringsgodtgjørelse settes til 61,0 øre per kg. Den er da justert med 1,7 prosent med bakgrunn i gjennomsnittet for SSB-indeksene for KPI (03013) og strøm (12462). I andre halvår 2024 var satsen 60,0 øre per kg.

Håndteringsgodtgjørelse

Håndteringsgodtgjørelsen skal dekke kostnader ved arbeid og administrasjon av reguleringslaget kjøtt. Dette omfatter transport mellom bil og fryselager, veiing av pallene ved innlegg og uttak og administrasjon (papir- og oppfølgingsarbeid inkl. lagertelling). Siden første halvår 2024 har Nortura foreslått ulik håndteringsgodtgjørelse for helt slakt og skåret vare. Årsaken er at det er mye mindre håndtering av skåret vare fremfor helt slakt.

Nortura har også tidligere praktisert forskjellige satser for helt slakt og skåret vare ut mot fryseriene, mens satsen foreslått for Omsetningsrådet har vært en gjennomsnittssats. Nortura synliggjør med dette hva som blir utbetalt til fryseriene.

Nortura foreslår en justering med 1,7–1,8 prosent i henhold til SSB-indeks for KPI (03013). Satsene for helt slakt og skåret vare var i andre halvår 2024 hhv. 96,8 øre per kg og 60,5 øre per kg. For andre halvår får man da satser på 98,5 øre per kg for helt slakt og 61,5 øre per kg

for skåret vare. De samme satsene brukes ved overføring mellom fryselager, slik at den er splittet i helt slakt og skåret vare.

Innfrysingsgodtgjørelse

Innfrysingsgodtgjørelse gjelder bare for helt slakt og skal dekke nedlegging i pall, transport inn i innfrysingsrom, innfrysing og plassering på fryselager.

Nortura foreslår en justering med 2,0 prosent med bakgrunn i 50 prosent vekt på SSB-indeks for strøm (12462) og 50 prosent vekt på KPI (03013). I andre halvår 2024 var satsen 137,5 øre per kg. Det gir en sats i første halvår 2025 på 140,2 øre per kg.

Sats for emballering

Emballeringsgodtgjørelsen gjelder for helt slakt og skal dekke innkjøpskostnader per «innfrysingsenhet» og arbeidskostnader knyttet til emballeringen. Godtgjørelsen synliggjøres som én sats, men utbetalingen til fryseriene differensieres, da kostnadene per kg varierer betydelig avhengig av dyreslag.

Nortura foreslår en justering på 3,2 prosent. Bakgrunnen er gjennomsnittet for SSB-indeksene for førstegangsomsetning, KPI-JA (KPI justert for avgiftsendringer) og strøm (hhv. indeks 03675, 05327 og 12462). Nortura mener dette gjenspeiler kostnadsutviklingen på emballasje.

I andre halvår 2024 var satsen på 69,0 øre per kg. Det gir en sats for første halvår 2025 på 71,2 øre per kg.

Svinngodtgjørelse

Norturas forslag er basert på samme svinnsprosent som tidligere. Denne er 1,1 prosent for helt slakt og 0,1 prosent for skåret vare.

Svinngodtgjørelsen beregnes med bakgrunn i slakt på lager foregående år, og den beregnes for et kalenderår. Satsen reduseres noe med bakgrunn i at de beregnes i fryst verdi og frysefradraget har vært høyt.

For helt slakt foreslår Nortura en sats på 69,0 øre per kg, mens de for skåret vare foreslår en sats på 8,0 øre per kg.

Landbruksdirektoratets vurdering

Ved fastsettelsen av satser for markedsregulering av kjøtt i Omsetningsrådets møte 20. juni 2024, jf. sak 62/24, ble det gjort en del endringer i fastsettelse og beregninger av satsene. Endringene innebar at det fra og med 2024 fastsettes satser per halvår. Beregningene ble endret til å i all hovedsak være indeksjusteringer basert på SSB sine indekser. Dette er mer forutsigbart for fryseriene, og det forenkler også beregningene og vurderingene av satsene for alle parter. Håndteringsgodtgjørelsen ble endret fra å være en felles sats for helt slakt og skåret vare til to separate satser. Tidligere har antallet paller i beregning av palleshold blitt rundet opp til hele tusen. På grunn av Norturas nye IT-system får man tatt ut nøyaktige rapporter per uke, slik at de ikke lenger beregner antallet. Derfor har Nortura endret praksis til å legge nøyaktig antall paller til grunn, og ikke runde opp til hele tusen.

Med utgangspunkt i indeksjusteringer er det foreslått økninger i satsene for lagringsgodtgjørelse, innfrysing, emballering og håndtering, mens det foreslås en reduksjon for satsene for svinns på bakgrunn av at de beregnes i fryst verdi og frysefradraget har vært høyt.

Kompensasjon for pallehold er beregnet på samme prinsipper som tidligere. Satsen for pallepanten ble endret 1. juli 2024 til 3 200 kroner, og dette beløpet lå derfor til grunn i satsene for andre halvår 2024. Landbruksdirektoratet har fastsatt renten for første halvår 2025 til 4,97 prosent p.a. Dette gir en pallegodtgjørelse for første halvår 2025 på 2 709 246 kroner.

Nortura har søkt Omsetningsrådet om adgang til å reguleringslagre nedskårede hele slakt, se egen sak. Dersom det åpnes for dette, vil de nedskårede slaktene kompenseres med satsene som gjelder for skåret vare.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Norturas forslag til satser for første halvår 2025.

Sak nr.: 053/25	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Egg - Satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter 1. halvår 2025	Sak nr.: 25/35441-3

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter for første halvår 2025. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har grunnlag i endret rente og pris.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012, punkt 2 og 3, med hjemmel i forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura datert 21. mai 2025

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsregulering av egg for første halvår 2025:

<i>Reguleringstiltak og varegruppe</i>	<i>Satser i øre per kg 1. halvår 2025</i>
<u>Kjølelagring per uke</u>	
Egg	20,52 øre per kg
Heleggpulver	27,13 øre per kg
<u>Fryselagring per måned</u>	
Heleggmasse	36,01 øre per kg
Eggehvite	32,87 øre per kg

Egg - Satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter 1. halvår 2025**Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser**

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren første halvår 2025 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene. Endring av satsene har primært grunnlag i prisvekst for egg og eggprodukter og en reduksjon i rentesatsen.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. For eggprodukter er det råvare fra frittgående høner som blir brukt. Ved beregning av satser er Nortura SAs engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for første halvår 2025 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 28,08	(28,00)
Heleggmasse	kr 53,98	(49,83)
Heleggpulver	kr 197,25	(182,08)
Eggehvite	kr 46,55	(42,97)

Priser for andre halvår 2024 står i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveiling av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 4,97 prosent per år for første halvår 2025. For andre halvår 2024 var rentesatsen på 5,14 prosent per år.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner, og for dette halvåret er hele reguleringslageret på egg her. Nortura skriver i sin søknad at bransjen i økende grad bruker storsekker for lagring av pulverprodukter. Det kan kun lagres én storsekk per pall, noe som gjør at vekten på disse pallene er lavere enn ved bruk av mindre sekker.

Håndteringskostnaden for egg er kr 45,00 per pall. Kostnadene fordeles på seks uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på seks uker. Det lagres ca. 630 kg egg på en pall. Lagerleien er kr 39,00 per pall per uke. Håndteringskostnaden og lagerleien er uendret fra andre halvår 2024.

Når eggene skal fraktes videre fra hønsehuset til lagring brukes det egg Brett. Kostnaden for disse egg Brettene ble inkludert i lagerkostnaden fra andre halvår 2020.

Kostnadene med egg Brett omfatter:

- Egg Brett verdi som dekkes med kapitalbinding
- Klargjøring av egg Brett etter lagring ved
 - Ekstra returtransport
 - Ekstra rengjøring

Ekstra transport og rengjøring av egg Brettene fordeles på seks uker gjennomsnittlig lagringstid.

Returtransport:	= 1,86 øre per kg per uke
Vask:	= 1,03 øre per kg per uke
Sum kostnader egg Brett:	= 2,89 øre per kg per uke

Lagringskostnader hos Cooling Partner og håndtering av egg Brett per kg egg per uke blir etter dette:

Håndtering:	4500 øre/ 6 uker / 630 kg	= 1,19 øre per kg per uke
Lagerleie:	3900 øre / 630 kg	= 6,19 øre per kg per uke
Håndtering egg Brett:		<u>= 2,89 øre per kg per uke</u>
Lagerkostnader per kg per uke:		<u>= 10,28 øre per kg per uke</u>

Dette er en økning på 0,04 øre per kg fra andre halvår 2024.

Kjøle- og fryselagring

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering. Sammenlignet med satsene for kjølelagring i andre halvår 2024 er det foreslått en reduksjon på 0,02 øre per kg egg. For heleggpulver er det foreslått en økning på 3,37 øre per kg. For satsene for fryselagring er det foreslått en økning på 1,05 øre per kg heleggmasse og 0,91 øre per kg eggehvite. Nortura forklarer økningen i satsene for eggprodukter med endring i rentegodtgjørelse og pris på egg og eggprodukter.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke

Egg	20,52 øre per kg	(20,54 øre per kg)
Heleggpulver	27,13 øre per kg	(23,76 øre per kg)

Fryselagring per måned

Heleggmasse	36,01 øre per kg	(34,96 øre per kg)
Eggehvite	32,87 øre per kg	(31,96 øre per kg)

Satser for andre halvår 2024 står i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Lagerkostnadene hos Cooling Partner har i det store og hele økt jevnlig de siste årene. Fra andre halvår 2024 er det håndteringen av egg Brettene, som har fått lagerkostnadene til å øke noe. Ellers har er andre kostnader, som håndtering og lagerleie holdt seg stabile.

Rentesatsen er redusert fra 5,14 prosent per år for andre halvår 2024 til 4,97 prosent per år for første halvår 2025. Det har vært økning i engrosprisene for alle varelinjene. Nortura har foreslått en økning i satsene for første halvår 2025 for alle produkter bortsett fra for egg, hvor er det er en liten nedgang. Endring av satsene har primært grunnlag i en økning av pris på egg og eggprodukter og en nedgang i renten, som bidrar til å redusere kapitalkostnad. Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis.

Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter for første halvår 2025.

Sak nr.: 054/25	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - sats 2. halvår 2025	Sak nr.: 24/78789-30

Beskrivelse

Ordningen med priskompensasjon for skilleprodukter av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon. Landbruksdirektoratet foreslår at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for andre halvår 2025 settes til kr 17,80 per kg hvite, en økning fra kr 16,99 per kg inneværende halvår.

Varighet av tiltaket og sats for priskompensasjon, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets medlemmer som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 17. juni 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

Hjemmel

Forskrift av 22. juni 2020 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 5 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11, første ledd.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Galåvolden Gård mottatt 6. mai 2025 (unntatt offentlighet)

Brev fra DAVA Foods Norway AS mottatt 12. mai 2025 (unntatt offentlighet)

Brev fra Nortura SA mottatt 16. mai 2025 (unntatt offentlighet)

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter sats og tidsperiode for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg med følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg

Fastsatt av Omsetningsrådet 17. juni 2025 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift av 22. juni 2020 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg, gjøres følgende endringer:

§ 5 Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter fjerde ledd skal lyde:

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. juli 2025 til 31. desember 2025 skal være 17,80 kroner per kilogram eggehvite.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2025.»

Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - sats 2. halvår 2025

Saksbehandling og høring

Varighet av tiltaket og sats for priskompensasjon, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 17. juni 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

I henhold til forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 5 kan det gis priskompensasjon per kg solgte vare ved innenlands produksjon av skilleprodukter. Landbruksdirektoratet foreslår en kompensasjonssats basert på søknadene fra Nortura SA, DAVA Foods Norway AS og Galåvolden Gård AS, som vil gjelde for kommende halvår, dvs. fra 1. juli til 31. desember 2025. Omsetningsrådet fastsetter kompensasjonssatsen forskuddsvis.

Bakgrunn

Ordningen med priskompensasjon for skilleproduksjon av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal halvårlig og forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon for skilleproduksjon av egg. Satsen for andre halvår 2025 fastsettes i tråd med bestemmelsene vedtatt 19. februar 2014, sak 05/14. Før 2016 hadde ordningen kun Nortura SA som søker. DAVA Foods Norway AS og Galåvolden Gård ble godkjent som skillevirksomhet av Landbruksdirektoratet i henholdsvis mai 2016 og oktober 2024.

Det er etterspørselen etter plomme som avgjør hvor mye egg som går til skilling. Behovet for skallegg til skilling er derfor beregnet utfra skillekalkylen med 29 prosent plomme og 52 prosent hvite. Hviten blir forsøkt solgt til ulike markeder i Norge, og den resterende hviten blir eksportert. Generelt produseres mer plomme for salg til majones og dressing på våren enn om høsten. Det medfører en høyere eggehviteproduksjon og dermed større eksportandel i vårhalvåret. Planlagt gjennomsnittlig engrospris for skallegg for andre halvår 2025 er satt til kr 29,90 per kg. Dette er en økning av prisen på 2,00 kroner i forhold til gjeldende planlagte gjennomsnittlig engrospris.

Sats for andre halvår 2025

Satsen for andre halvår 2025 beregnes ut fra aktørenes salgsprognoser for kommende halvår, og Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på skallegg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands. Det er for andre halvår 2025 tre aktørers salgsprognoser, Nortura, DAVA Foods Norway og Galåvolden Gård, som ligger til grunn for Landbruksdirektoratets vurdering og forslag til sats for priskompensasjon av eggehvite. For andre halvår 2025 er samlet salg av eggehvite anslått til 897 tonn, tilsvarende ca. 1 726 tonn egg og en budsjettert kostnad på 16,0 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet har ut fra antatt salgsverdi av skilleprodukter og kostnadene på skalleggene inkludert knekking/skilling, beregnet en sats for priskompensasjon ved salg av hvite til kr 17,80 per kg for andre halvår 2025. Satsen for første halvår 2025 er kr 16,99 per kg hvite.

Landbruksdirektoratets vurdering

For å motta priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter kommende halvår må søker innen 15. mai sende prognose til Omsetningsrådet for andre halvår, ref. skillevirksomhetsforskriftens § 6, første ledd. Norturas søknad ble mottatt 16. mai. Landbruksdirektoratet kan dispensere fra denne fristen, ref. Reglement for delegering av

myndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet der Omsetningsrådet i møte 14. september 2023, sak 76/23, vedtok følgende:

«Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å behandle fristovrettelser jf. forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg.»

Landbruksdirektoratet finner grunn til å dispensere fra fristovrettelser for Norturas søknad om prognose for skillevirksomhet for andre halvår 2025.

Oppgaven fra Nortura SA, DAVA Foods Norway AS og Galåvolden Gård AS over skillevirksomhet andre halvår 2025 er basert på deres prognoserte salg og priser. Landbruksdirektoratet har vurdert de prisene som er satt for de ulike produktene i kalkylen. Hovedårsaken til en økning i satsen er endring i priser. Utover dette har ikke Landbruksdirektoratet vesentlige merknader til de mottatte kalkylene. I oppgavene ligger det konkurransesensitiv informasjon, og disse er derfor ikke lagt ved innstillingen.

Med få reguleringstiltak bidrar tiltaket til å sikre en avsetningskanal for egg som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Etter gjennomgang og vurdering av innkomne data, foreslår Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet vedtar en endringsforskrift som angir satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for andre halvår 2025 til kr 17,80 per kg hvite.

Sak nr.: 055/25	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift for 2. halvår 2025	Sak nr.: 24/79749-17

Beskrivelse

Nortura har vurdert nivået på omsetningsavgiften på kjøtt og egg. De foreslår en justering i satsene for storfe og egg. Ellers foreslår de ingen endringer.

Nortura foreslår ingen endring i rammen for trekkrettigheten som er vedtatt av Omsetningsrådet til 250 mill. kroner i 2025.

Det har ikke kommet forslag fra styret i Animalia om å endre satsene for kylling og kalkun.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget fra Nortura.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura datert 26. mai 2025

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Protokollen fra denne saken frigis ved møteslutt.

Vedtak

1. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg fastsettes til kr 0,80 per kg fra og med 30. juni 2025.
2. Omsetningsrådet vedtar følgende satser for omsetningsavgift på kjøtt av storfe i andre halvår 2025, som er en endring sammenliknet med vedtak i sak 114/24 pkt. 5:

F.o.m. 30.06.2025 kr 1,10 per kg

F.o.m. 15.09.2025 kr 1,60 per kg

F.o.m. 22.09.2025 kr 2,60 per kg

F.o.m. 29.09.2025 kr 4,60 per kg

F.o.m. 03.11.2025 kr 3,10 per kg

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift for 2. halvår 2025**Innledning**

I brev datert 26. mai 2025 foreslår Nortura at de vedtatte satsene for omsetningsavgift videreføres for svin, sau og lam i andre halvår 2025, mens det gjøres justeringer i satsene for storfe. For egg foreslår Nortura en reduksjon på 10 øre til kr 0,80 per kg fra 30. juni.

Nortura foreslår ingen endring i rammen for trekkrettigheten som er vedtatt av Omsetningsrådet til 250 mill. kroner i 2025.

Norturas konsernstyre behandlet saken 21. mai 2025, og fattet følgende vedtak:

1. «Det foreslås ingen endringer i gjennomsnittssatsene for kjøtt.
2. Det foreslås at satsen for egg reduseres med 10 øre per kg til kr 0,80 kr per kg fra 30. juni.

Konsernstyret har delegert til administrasjonen å foreslå eventuelle endringer i satser og datoer innenfor de foreslåtte gjennomsnittssatsene for kjøtt.»

Det har ikke kommet forslag fra styret i Animalia om å endre satsene for kjøtt av kylling og kalkun.

Opprinnelig vedtak om satser for omsetningsavgiften i 2025

I møtet 11. desember 2024, sak 114/24, ble det gjort følgende vedtak i Omsetningsrådet:

1. «Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra og med 1. januar 2025 fastsettes til:

Egg kr 0,90 per kg
Kjøtt av kylling kr 0,26 per kg
Kjøtt av kalkun kr 0,26 per kg
2. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 5,00 per kg fra og med 1. januar 2025.
3. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av sau og lam fastsettes til kr 2,50 per kg fra og med 1. januar 2025.
4. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av svin fastsettes til kr 2,50 per kg fra og med 1. januar 2025.
5. Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser som anbefalt i punkt 2–4, fastsettes satsene for omsetningsavgift på kjøtt for 2025 som følger:

Kjøtt av storfe:

F.o.m. 01.01.2025	kr 2,20 per kg
F.o.m. 03.03.2025	kr 3,70 per kg
F.o.m. 31.03.2025	kr 3,20 per kg
F.o.m. 21.04.2025	kr 2,20 per kg
F.o.m. 29.09.2025	kr 3,70 per kg

F.o.m. 10.11.2025 kr 2,20 per kg

Kjøtt av lam:

F.o.m. 01.01.2025 kr 1,80 per kg

F.o.m. 28.07.2025 kr 0,80 per kg

F.o.m. 08.09.2025 kr 1,80 per kg

Kjøtt av sau:

F.o.m. 01.01.2025 kr 1,80 per kg

Kjøtt av svin:

F.o.m. 01.01.2025 kr 2,10 per kg

F.o.m. 06.01.2025 kr 1,50 per kg

For kjøtt av svin gjelder satsen også for purke og råne.

6. Omsetningsrådet godkjenner en ramme for trekkrettigheten på 250 mill. kroner i 2025.»

Egg - Kostnader og finansiering av markedsreguleringen i 2025

Ved fastsetting av omsetningsavgiften for 2025 var det lagt til grunn et inngående fond på 28,6 mill. kroner, og regnskapet fra Omsetningsrådet for 2024 viser at fondet ble på 31,6 mill. kroner ved utgangen av 2024.

Prognosen på egg fra mai viser fortsatt en underdekning i markedet, som gjør at tiltaket redusert verpeperiode ikke lenger er aktuelt å benytte i løpet av 2025. Dette tiltaket er det budsjettert 6,0 mill. kroner for i 2025. I tillegg til en høyere inngående balanse for 2025 for eggfondet grunnet blant annet erstatninger tillagt fondet i 2024, gjør at Nortura foreslår at omsetningsavgiften for egg reduseres med 10 øre til 80 øre per kg egg fra 30. juni 2025.

En reduksjon i omsetningsavgiften for egg gir et utgående fond for 2025 på 31,6 mill. kroner. Anbefalt nivå for eggfondet er 30,0 mill. kroner, vedtatt i Omsetningsrådet 20. oktober 2015, sak 69/15.

Tabellen under viser justert budsjett for 2025 med en redusert sats til kr 0,80 per kg for andre halvår, samt regnskap for de foregående årene.

Budsjettopplysninger på egg. Alle tall er i hele tusen kroner.

					Revidert budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025
Pristap / gevinst	-170	-1 067	-219	-33	0
Supplering, lagring	1 628	3 267	416	823	1 500
Spesialmarkeder	1 843	1 949	1 504	1 600	1 500
Redusert verpeperiode	4 605	25 844	0	0	0
Priskompensasjon	22 002	24 396	27 090	29 376	29 000
Adm.	4 420	4 732	5 736	6 510	6 870
Korrigerig, renter	0	0	313	36	
Billigsalg av egg til eggprodukter	0	10 554			
Opphold i eggproduksjon	0	3 200	9 494		
Overskuddsegg til før	0	863			
SUM	34 328	73 738	44 334	38 310	38 870
Faglige tiltak	4 322	4 276	4 486	4 724	4 880
Ekstrabev. faglige tiltak				0	700
Forsøkshus, faglige tiltak	1 477	1 477	1 477	1 477	
OEK	11 881	15 687	12 696	13 434	12 910
Adm. Omsetn.Råd	3 241	3 312	3 389	3 600	3 600
Økologisk	100	100	100	106	106
Nyt Norge	240	285	285	285	285
Totalt behov	55 589	98 875	66 767	61 936	61 351
Fond 1/1	35 114	35 138	16 712	25 479	31 608
Inngang	58 053	81 201	75 117	67 092	62 900
Renter	145	319	417	973	1 000
Sum	93 312	116 658	92 246	93 544	95 508
Forbruk	55 589	98 875	66 767	61 936	63 870
Tap på fordringer/annet		1 070			
Fond 31/12	37 723	16 712	25 479	31 608	31 638
Endring	24	-18 426	8 767	6 129	30
Det er noen avvik sammenlignet med Norturas brev grunnet oppdaterte regnskaps- og budsjettall.					

Kjøtt - Kostnader og finansiering av markedsreguleringen i 2025

Regnskapet for 2024 viser at fondet for kjøtt ved inngangen til 2025 var på 407 mill. kroner. Det betyr at fondet økte med 100 mill. kroner i løpet av 2024. Da omsetningsavgiften for 2025 ble behandlet i Omsetningsrådets møte 11. desember 2024, jf. sak 114/24, ble inngående fond for 2025 estimert til om lag 427 mill. kroner ved inngangen til 2025. Differansen på 20 mill. kroner skyldes i hovedsak høyere bruk av frysefradrag og rabatter ved salg fra reguleringslager enn budsjettet.

Med bakgrunn i faktiske kostnader t.o.m. mars og oppdatert markedsprognose, budsjetterer Nortura nå med en reguleringskostnad inkludert administrasjon på ca. 240 mill. kroner i 2025. Det er på nivå med det som ble budsjettet høsten 2024, men det er noe forskyvning mellom postene. Budsjettet for frysefradrag og frakt av fryselagret kjøtt er økt med 17 mill. kroner, mens lagringskostnadene er redusert med 8 mill. kroner og produksjonsregulering

(kalveslakting) er redusert med 7 mill. kroner.

Revidert oversikt over reguleringskostnader for kjøtt 2025 (mill. kroner)

	Rev. budsjett 2025	Opprinnelig budsjett 2025
Innfrysing/svinn	7	6
Lagerkostnader	29	37
Frakter	15	10
Frysefradrag	133	121
Pallehold	6	6
Adm./renter/forsikring	41	41
Produksjonsregulering	10	17
Pristap/-gevinst	-1	0
Totalt	240	239

Reguleringskostnadene på 240 mill. kroner fordeler seg med anslagsvis 178 mill. kroner på storfe, 37 mill. kroner på gris og 25 mill. kroner på sau/lam. Den største usikkerheten i kostnadsanslaget er knyttet til behovet for innfrysing i løpet av høsten.

Tabellen under viser det reviderte budsjettet for 2025 med de foreslåtte satsene, samt regnskap for de foregående årene.

Budsjettopplysninger på kjøtt. Alle tall er i hele tusen kroner.

	Regnskap				Revidert budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025
Fond 01.01	293 797	283 860	242 898	306 901	407 378
Omsetningsavgift	170 214	168 015	430 702	561 435	433 700
Renteinntang fondet	1 208	2 754	12 093	17 367	17 000
Annet	-1 086	1 100	994	1991	
Sum inntekter	170 336	171 869	443 789	580 793	450 700
Administrasjon org.	15 054	15 555	16 359	17 941	21 843
Markedsregulering	24 130	48 634	210 436	297 775	218 157
Faglig tiltak/opplysning	137 857	144 900	147 816	160 299	156 313
Sekretariatet (adm)	3 232	3 742	5 175	4 301	4 000
Sum utgifter	180 273	212 831	379 786	480 316	400 313
Fondsendring	-9 937	-40 962	64 003	100 477	50 387
Fond 31.12	283 860	242 898	306 901	407 378	457 765

Det er noen mindre avvik sammenlignet med Norturas brev grunnet oppdaterte regnskaps- og budsjettall.

Det er ingen vesentlige endringer verken for kostnader eller inntekter til fondet for 2025 sammenlignet med det som var forutsatt da satsene ble fastsatt. Utgående fond for 2025 estimeres å være på om lag 458 mill. kroner.

Trekkrettigheten

Omsetningsrådet vedtok 11. desember 2024, jf. sak 114/24, en ramme for trekkrettigheten

(lån i bank) på 250 mill. kroner i 2025. Ved inngangen til 2025 ble trekkrettigheten benyttet opp mot rammen, men lånet er redusert i takt med at reguleringslageret er redusert og fondet for omsetningsavgift er bygd opp. I begynnelsen av april var det ikke lenger behov for å låne over trekkrettigheten. Per 10. mai var verdien av reguleringslageret for kjøtt ca. 91 mill. kroner. Dette finansieres utelukkende med lån i fondet for omsetningsavgift på kjøtt.

Det prognoseres med tømning av reguleringslageret for storfe i løpet av mai/juni og fortsatt noe reduksjon i lageret for sau fram mot ny slaktesesong. Prognosen fra mai viser ny innfrysing av storfe, sau og gris i tredje tertial. Simuleringer, hvor en også ser på alternative scenarier med høyere innfrysing enn det prognosen viser, tilsier at det ikke vil være behov for å låne på trekkrettigheten resten av året.

Oppbygging av fondet

Omsetningsrådet vedtok 6. november 2023, jf. sak 88/23, at fondet for kjøtt skal øke fra 250 til 500 mill. kroner. Med de foreslåtte satsene ligger det an til at fondet økes med 51 mill. kroner i løpet av året og en fondsreserve ved utgangen av 2025 på 458 mill. kroner. Gitt markedssituasjonen og prognosen for 2025, samt at trekkrettigheten på 250 mill. kroner nå er ubenyttet, mener Nortura at et fond på dette nivået gir god sikkerhet for 2025. Det legges til grunn at fondet skal nå 500 mill. kroner i løpet av 2026.

Nortura foreslår ingen endringer i gjennomsnittssatsene for andre halvår. I budsjettet for 2025 er det ingen vesentlige endringer i forhold til det som var forutsatt da satsene ble fastsatt høsten 2024. Inngående fond for året var 20 mill. kroner lavere enn forutsatt, men markedssituasjonen og prognosen for resten av året tilsier at fondet har et betryggende nivå for inneværende år. Det er også god balanse mellom inntekter og kostnader for alle dyreslag. Nortura foreslår derfor ingen endring i satsene som påvirker inntektene til fondet.

Forslag til endring i satsløypa for storfe

For storfe brukes omsetningsavgiften som en del av prisløypa mot produsent for å styre slaktingen i forhold til behovet. Det er vedtatt en satsløype for hele 2025, men Nortura foreslår nå endringer i denne. Dette har blant annet sin bakgrunn i at Tine har varslet reduksjon i forholdstallet for 2026, noe som forventes å påvirke tilførslene av kyr til slakt mot slutten av året. For å kunne betjene markedet best mulig og unngå unødig innfrysing, er det ønskelig å stimulere til slakting før 1. oktober, eventuelt å utsette slakting til over nyttår. Det er i første rekke tilførslene en ønsker å påvirke i dette tilfellet, og derfor er det hensiktsmessig å bruke omsetningsavgiften mer aktivt.

Nortura foreslår følgende løype for omsetningsavgiften på storfekjøtt i andre halvår:

Dato	Opprinnelig sats, kr per kg	Ny sats, kr per kg
30.06.2025	2,20	1,10
15.09.2025		1,60
22.09.2025		2,60
29.09.2025	3,70	4,60
03.11.2025		3,10
10.11.2025	2,20	3,10

De nye satsene gir tilnærmet samme inntekt til fondet, dvs. samme gjennomsnittssats som de opprinnelige satsene.

Forslaget er innenfor maksimalsatsen som er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet til kr 5,00 per kg.

Landbruksdirektoratets vurdering

Egg

Markedsprognosen fra Nortura i mai viser en underdekning på 2 400 tonn egg for hele 2025, med et lite overskudd på 123 tonn i tredje tertial 2025. Denne markedsbalansen tilsier at tiltaket med redusert verpeperiode, som Nortura fikk innvilget av OR for 2025 jf. sak 90/24 av 7. november 2024, ikke vil benyttes. Budsjettet for markedsregulerende tiltak reduseres dermed med 6 mill. kroner for 2025.

Inngående fond i 2025 var på 31,6 mill. kroner, som er høyere enn det som var prognosert da omsetningsavgiften ble vedtatt 11. desember 2024, sak 114/24. Inngående fond ble da beregnet til 28,6 mill. kroner. Nortura foreslår en reduksjon i omsetningsavgiften på 10 øre per kg egg. I det reviderte budsjettet for 2025, inkludert den reduserte satsen for andre halvår 2025, gir et fond på 31,6 mill. kroner ved utgangen av året. I sak 69/15 ble det vurdert at ønsket fondsstørrelse på egg er 30 mill. kroner. Fondet vil dermed være rett over ønsket nivå ved utgangen av 2025.

Revidert budsjett tilsier at fondsstørrelsen for egg kommer til å være uendret i løpet av 2025. Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot Norturas forslag om å redusere omsetningsavgiften på egg med 10 øre per kg i andre halvår 2025.

Kjøtt

Omsetningsrådet vedtok 6. november 2023, i sak 88/23, at fondet for omsetningsavgift på kjøtt skal bygges opp til 500 mill. kroner. Gitt en oppbygging over tre år skal fondet være på det nivået i løpet av 2026. I opprinnelig budsjett for 2025 behandlet i rådet 11. desember 2024, sak 114/24, var utgående balanse beregnet til 474 mill. kroner. Revidert budsjett gir en utgående balanse på 458 mill. kroner. Det er ingen større endringer i inntekter eller kostnader fra opprinnelig til revidert budsjett, men inngående fond endte 20 mill. kroner lavere enn opprinnelig budsjett. Dette gjør at utgående fond nå er budsjettert 16 mill. kroner lavere enn det var da omsetningsavgiften for 2025 ble vedtatt.

Nortura foreslår ingen endring i avgiften på svin og sau/lam. For storfe foreslår de å justere satsene ned i perioden før telledato 1. oktober og opp i etterkant av telledato. Dette er ikke for å endre innkommende avgift, men heller for å bruke avgiften mer for å styre slaktingen etter behovet. Satsene var også opprinnelig lavere før enn etter telledato, men forslaget Nortura nå kommer med gir en enda lavere sats i starten av halvåret og en enda høyere sats etter telledato, og også mot slutten av året. Bakgrunnen er blant annet at Tine har varslet reduksjon i melkekvotene for 2026. Nortura forventer at redusert forholdstall vil påvirke tilførslene av kyr mot slutten av året. De ønsker derfor å stimulere til slakting før telledato eller over nyttår. Forslaget fra Nortura er innenfor maksavgiften som Landbruks- og matdepartementet har fastsatt.

Fondet skal bygges opp til 500 mill. kroner i løpet av 2026, og revidert budsjett tilsier et utgående fond på 458 mill. kroner. Nortura foreslår ingen endring i satsene for svin og sau/lam, mens de foreslår en justering i satsene for storfekjøtt for å tilpasse tilførslene.

Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot Norturas forslag.

Trekkrettigheten

Rammen for trekkrettigheten i 2025 ble vedtatt til 250 mill. kroner av Omsetningsrådet 11. desember 2024, jf. sak 114/24. I samme sak viste sekretariatet til at ny behandling av trekkrettigheten vil bli gjort av rådet for 2026, med mindre Nortura ser behov for og søker

om endringer i 2025.

Størrelsen på reguleringslageret har gått betydelig ned i løpet av første halvår 2025, og reguleringslagerets verdi dekkes per nå utelukkende med lån i fondet. Trekkrettigheten er altså per tiden ikke i bruk. Selv om Nortura prognoserer med innfrysing av storfe, sau og gris i tredje tertial, tilsier simuleringer der man også tar høyde for høyere innfrysing enn prognosen viser, at det ikke vil være behov for å låne på trekkrettigheten resten av året. Avtalen om trekkrettighet som Nortura har med banken gjelder for hele året, og Nortura gjør derfor ingen endringer i den. Nortura foreslår med dette ingen endringer i rammen for trekkrettigheten i 2025.

Landbruksdirektoratet legger til grunn at Omsetningsrådet har vedtatt en ramme for trekkrettigheten på 250 mill. kroner som gjelder for hele kalenderåret 2025. Selv om det trolig ikke blir behov for å benytte trekkrettigheten i år, har dermed Nortura mulighet for å benytte den innenfor rammen dersom det blir behov.

Sak nr.: 056/25	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Melk - Revidert budsjett for markedsregulering 2025 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2025	Sak nr.: 24/79694-6

Beskrivelse

Tine SA foreslår å redusere omsetningsavgiften fra 12 til 9 øre med virkning fra 1. juli 2025. Omsetningsavgiften har det siste året vært høy for å kompensere for bortfallet av inntekter fra overproduksjonsavgift for 2024.

Forslaget er godkjent i konsernstyret til Tine SA.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget fra Tine.

Hjemmel

Lov av 1936-10-07 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA av 27. mai 2025.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Protokollen fra denne saken frigis ved møteslutt.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk fastsettes til 9 øre per liter fra 1. juli 2025.

Melk - Revidert budsjett for markedsregulering 2025 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2025

Tine SA orienterer om revidert budsjett for markedsreguleringen i 2025 i brev av 5. juni 2025.

Omsetningsrådet anbefalte å opprettholde omsetningsavgiften for 2025 på 12 øre per liter i møte av 8. desember 2024. Satsen ble senere fastsatt av Landbruks- og matdepartementet med virkning fra 1. januar 2025.

Tine har oppdatert estimatene for kostnader og inntekter knyttet til markedsreguleringen i 2025. Oppdateringen viser økte kostnader til reguleringslagring og reguleringskapasitet, og høyere inntekter fra overproduksjonsavgift og en økt forventet prisgevinst. Revidert budsjett gir grunnlag for at omsetningsavgiften kan reduseres. Tine SA foreslår å redusere omsetningsavgiften fra 12 øre per liter til 9 øre per liter. Forslaget er godkjent i konsernstyret til Tine SA.

Revidert budsjett for 2025

Tabellen under viser en sammenstilling av opprinnelig budsjett for 2025 behandlet i omsetningsrådet 8. desember 2024 og revidert budsjett av 5. juni 2025.

		Budsjett 2025	Revidert budsjett 2025
Melk			
Fond 1.1		25	53
Omsetningsavgift		183	163
Overproduksjonsavgift		25	30
Renter		3	3
Prisgevinst		29	39
Sum inntekter		240	235
Markedsregulering		132	138
Faglige tiltak		15	15
Opplysning		29	29
Administrasjon		12	12
Renter			
Adm. Kvoteordning og sekretariat		17	3
Matmerk		3	17
Finansiering oppkjøp kvote			
Sum utgifter		208	214
Fond per 1.1		25	53
Fondsendring		32	21
Fond per 31.12		57	74
Omsetningsavgift 1. halvår, øre/liter		12	12
Omsetningsavgift 2. halvår, øre/liter		12	9

*Noen avvik grunnet avrunding

Kostnader

I budsjettet for omsetningsavgiften 2025, behandlet av Omsetningsrådet 11. desember 2024, ble det forutsatt totale kostnader på 208 mill. kroner. I revidert budsjett er kostnadene til reguleringstiltak økt med 6 mill. kroner, mens alt annet er uendret.

Inntekter

I budsjettet for 2025 ble det forutsatt inntekter på totalt 240 mill. kroner. I forslaget til revidert budsjett er de totale inntektene redusert med 5 mill. kroner. Reduksjonen kommer som følge av at omsetningsavgiften foreslås redusert tilsvarende 20 mill. kroner.

Inntektstapet over omsetningsavgiften forventes delvis oppveid av at prisgevinsten anslås økt med 10 mill. kroner og at overproduksjonsavgiften blir 5 mill. kroner høyere.

Fondets størrelse

Fondet for omsetningsavgift på melk var ifølge regnskapet for 2024 på 52,9 mill. kroner per 1. januar 2025.

Det reviderte budsjettet viser at en omsetningsavgift på 9 øre vil gi et regnskapsført fond per 31. desember 2025 på 73,9 mill. kroner.

Tine SA skriver at en justering av omsetningsavgiften til 9 øre vil gi tilstrekkelig inntekt til ordningen, slik at utgiftene kan dekkes løpende, også inn i 2026.

Tine skriver også at styret i Tine SA har innstilt på at ved manglende likviditet i fondet, avventer Tine innbetaling for løpende reguleringskostnader.

Landbruksdirektoratets vurdering

Det er mindre endringer i revidert budsjett i forhold til vedtatt budsjett. Kostnadene er avhengig av flere forhold, blant annet hvor stort overskuddet av melk blir i 2025. Økningen i prisgevinst skyldes hovedsakelig endringene i PGE og prisutjevningsforskriften.

En reduksjon av omsetningsavgiften er naturlig ettersom fondet er i balanse igjen i etterkant av at overproduksjonsavgiften ble fjernet i 2024. Direktoratet vurderer at 9 øre liter er fornuftig, og at fondet vil være likvid ut 2025 ved gjeldende kostnadsbilde.

I Prop 149 S (2024–2025) - Endringer i statsbudsjettet 2025 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2025) punkt 7.10.2.4 *Helsetjeneste for geit* heter det:

«I Meld. St. 8 (2024–2025) ble det vist til at det bør etableres en helsetjeneste også for geiter. Det er allerede etablert helsetjeneste for svin, fjørfe, sau og storfe. Partene er enige om å etablere en slik tjeneste også for geit, fordi helse er en sentral del av god dyrevelferd. Den nye tjenesten skal dekke dyr fra både melke- og ammegeitbesetninger. Finansieringen av de allerede etablerte helsetjenestene skjer gjennom bruk av omsetningsavgift. Det kreves inn omsetningsavgift for melk fra geit, men ikke for kjøtt av geit. Det er prognosert med en årlig kostnad på 2,75 mill. kroner.

Helsetjenesten skal dekke både melke- og ammegeiter. Datagrunnlag fra Landbruksdirektoratet viser at populasjonen av melkegeiter er om lag tre ganger større enn antall ammegeiter. Imidlertid er antall besetninger med ammegeiter nær fire ganger større enn tallet på melkegeitbesetninger. Ut fra en totalvurdering legger partene til grunn at kostnadene til etablering og drift av tjenesten bør fordeles likt mellom de to driftsformene

med geit.

Kostnadene knyttet til melkegeit dekkes med omsetningsavgift på geitemelk, mens kostnadene vedrørende ammegeit finansieres over jordbruksavtalen. Helsetjenesten skal etableres i 2025 og partene er enige om en finansiering på 1,0 mill. kroner over ledige midler for inneværende år, mens det bevilges 1,4 mill. kroner for 2026 over tilskudd til dyreavl mm.»

Direktoratet har vært i kontakt med Tine om saken som sier de tolker saken i retning av at det ikke skal betales ut noe fra fondet for melk i 2025 til etablering av Helsetjenesten for geiter.

Direktoratet innstiller i tråd med forslaget fra Tine SA.

Sak nr.: 057/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Korn - Forslag til maksimal omsetningsavgift kornåret 2025-2026	Sak nr.: 25/36007-3

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri har lagt fram forslag til maksimalsats for omsetningsavgift på norskprodusert korn, erter og oljefrø for kornåret 2025/2026 på 7,5 øre per kg. Styret i Felleskjøpet Agri har godkjent forslaget.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget fra Felleskjøpet Agri.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Felleskjøpet Agri av 27. mai 2025.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Protokollen fra denne saken frigis ved møteslutt.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på korn, erter og oljefrø i kornåret 01.07.2025 til 30.06.2026 fastsettes til 7,5 øre per kg.

Korn - Forslag til maksimal omsetningsavgift kornåret 2025-2026

Felleskjøpet Agri (FKA) foreslår i brev av 27. mai 2025 maksimalsats for omsetningsavgift for korn for kornåret 2025/2026 på 7,5 øre per kg.

Forslaget er godkjent av styret i FKA den 27. mai 2025. Endelig sats for omsetningsavgift på korn for kornåret 2025/2026 fastsettes av Omsetningsrådet 21. august 2025.

Det foreligger per dags dato ingen avlingsprognose for kornåret 2025/2026. Markedsregulator påpeker at ved fastsetting av maksimalsats er det viktig å sikre et forsvarlig handlingsrom for fastsetting av endelig sats i august. De har derfor i sitt anslag tatt utgangspunkt i de kjente faktorene som påvirker kornavlingene, samt tatt høyde for de faktorene som påvirker mest, men som på nåværende tidspunkt er vanskelig å si noe om. Dette gjelder avling/daa og andel matkorn. Totalarealet er anslått til å være uendret fra forrige sesong, men det er lagt til grunn en endring i fordelingen mellom kornartene på bakgrunn av solgt såvare, som indikerer en økning i areal sådd bygg og reduksjon i areal sådd havre. Videre tas det utgangspunkt i at det er 50 % mindre areal sådd med høsthvete enn det såkornsalget tilsier.

Det er ikke lagt inn vurderinger av tilføring av norsk korn til beredskapslager.

FKA legger følgende forutsetninger til grunn for fastsettelsen:

- Det er lagt inn overlagrede kvantum fôrkorn fra 2024-avlingen på 13 600 tonn.
- Det forutsettes et avlingsnivå pr. dekar som er noe under 2022 -avlingen, som var den største avlingen de siste 5 årene med nærmere 1,4 mill. tonn i salgsavling og ca. 50 mill. kroner i reguleringskostnader. Som grunnlag for avgiften er kjøp av korn, oljefrø og erter medregnet, og totalavlingen er satt til 1 367 000 tonn.
- Andelen matkorn settes til 75 prosent for hvete, og 20 prosent for rug/rughvete.
- Andel norsk mathvete av totalt forbruk er på bakgrunn av dette satt til 60 prosent.
- For rug og bygg og er det lagt til grunn full dekning av norsk vare til mat, og for havre 96 prosent.
- Høyeste kostnader til regulering av korn vil oppstå dersom tilgangen av korn med matkvalitet gir behov for nedskrivning til fôrkorn. Som grunnlag for maksimalsats er det forutsatt en matkornandel i hvete og rug på henholdsvis ovenfornevnte 75 og 20 prosent. Dette er tilnærmet høyeste matandel for hvete siste fem år.
- Forslaget til budsjett for maksimalsatsen legger til grunn at det overlages 160 400 tonn; derav 35 400 tonn mathvete og 135 000 tonn fôrkorn, til 540 kroner pr. tonn. Det er ikke budsjettert med nedskrivning av matkorn til fôr. Samlet kostnad for markedsreguleringstiltak blir etter dette 86 616 000 kroner.
- Av den samlede matkornavlingen er det forutsatt at følgende mengder kan gå inn i matproduksjonen: 161 000 tonn hvete, 4 200 tonn rug, 35 700 tonn havre og 2 700 tonn bygg, samlet 204 000 tonn norsk matkorn.
- Forbruket av kraftfôr er prognosert til 1,99 mill. tonn, det er videre forutsatt at 71,7 prosent av kraftfôret er karbohydratråvarer. Inklusive oljefrø og åkerbønner gir dette rom for 1 003 010 tonn norsk korn i kraftfôret, korrigert for stor tilgang på bygg. Beregningen er forankret i «Rom for norsk korn», rapport utarbeidet av Norske Felleskjøp 9. oktober 2017.
- Anslått mengder korn, inklusiv overlagret korn og korrigert for svinn, gir i et overskudd av norsk matkorn på 35 400 tonn og et overskudd av norsk fôrkorn på 125 000 tonn, samlet 160 400 tonn.
- Kostnader over omsetningsavgiften til administrasjon, prognoser, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er basert på vedtatt budsjett for 2. halvår 2025 med estimat for 1. halvår 2026. Markedsregulators administrasjonskostnader er anslått med

utgangspunkt i regnskap for 2024, hvor 2024-regnskapet er lagt til grunn. Samlet utgjør dette 12,8 mill. kroner.

- Beregningen tar utgangspunkt i at fondet per 01.07.2025 vil være på ca. 25 mill. kroner.
- Renteinntektene er prognoser til 2,3 mill. kroner.
- Det legges til grunn at fondet skal ha en utgående balanse etter at kostnader for sesongen 2025/2026 er dekket på 25,0 mill. kroner.

Ovenstående forutsetninger gir en teoretisk beregnet avgift på 0,075 kr/kg.

Tallene sammenstilles som følger:

	Matkorn	Fôrkorn	Totalt
Innkjøp av korn, ekskl. oljefrø og erter (tonn)	241 400	1 125 100	1 366 500
Overlagret korn som ekstra tilgang i sesongen (tonn)	-	14 000	14 000
I alt, ekskl. oljefrø og erter	241 400	1 139 100	1 380 500
Forbruk av norske råvarer til mat			
Hvete	161 000		
Rug	4 200		
Bygg	2 700		
Havre	35 700		
Sum forbruk mat	203 600		
Forbruk av karbohydratråvarer til fôr:			
1 990 000 x 71,7 %	1 426 830		
- Kli	-51 000		
Sum karbo	1 375 830		
Rom for norsk korn ved stor tilgang av bygg		1 003 010	
Svinn	- 2 000	-11 000	
Overskudd /underskudd (-) inklusive lagre	35 400	125 000	
Andel norsk mathvete	75 %		
Andel norsk matrug	20 %		

Budsjett markedsregulering 2025/2026, kroner

Overlagring, 160 400 tonn à kroner 540/tonn	86 616 000
Andre tiltak	-
Adm. Omsetningsrådet	1 800 000
Adm.og prognoser FKA	6 150 000
Faglige tiltak og opplysningsarbeid	6 664 000
Markedsreguleringskostnader	101 230 000
Tilpasning av fondet til 25. mill kroner	3 308 000
Renteinntekter i fondet	- 2 300 000
Sum kostnader	102 238 000
Salgsavling inkl. proteinvekster, tonn	1 367 000
Reguleringskostnader øre/kg	7,5

Landbruksdirektoratets vurderinger

Felleskjøpet Agri har lagt forutsetninger til grunn ved beregning av forslag til maksimalsats for omsetningsavgift for korn, oljevekster og erter i 2025/2026 som tar høyde for en situasjon som kan gi maksimale kostnader til avsetningstiltak for norsk korn. Prognosen er i all hovedsak basert på historiske tall samt informasjon om såkornomsetningen.

Det ligger alltid en usikkerhetsfaktor i fordelingen mellom høst- og vårhvete. Dette, samt værrets påvirkning på kvaliteten, kan gi lavere mathveteandel og påvirke klasse-fordelingen.

Det er anslått et overskudd av både førkorn og matkorn, som samlet utgjør 161 000 tonn. De siste 10 årene er medianverdien på matandel hvete og rug henholdsvis 57 og 41 prosent, med en variasjon fra 31 til 77 prosent for hvete og fra 12 til 59 prosent for rug.

I rapporten Rom for bruk av norsk korn, er det forutsatt at det i et normalår vil være anvendelse for førhvete tilsvarende 250 000 tonn i alternativet «robust importbehov». Historisk har det ikke forekommet overproduksjon av førhvete. Grunnet behov for å overlagre bygg fra kornåret 2024/2025, samt såkornsalg som indikerer stor byggproduksjon, har markedsregulator benyttet et lavere kvantum norsk korn enn oppsettet for «robust importbehov» i «Rom for norsk korn» tilsier. Årsaken er signaler fra industrien at det er vanskelig å få optimalisert inn mer bygg i kraftfôrblandingene enn det allerede er. Landbruksdirektoratet vil bemerke at utredningen og konklusjonen i rapporten Rom for bruk av norsk korn er et viktig grunnlag for FKAs prognosering og derigjennom også grunnlaget for fastsetting av importkvoter. Dersom føringene i rapporten ikke lenger kan benyttes bør den revideres.

FKA legger til grunn at matmelindustrien maksimalt kan benytte 204 000 tonn norsk matkorn, derav 161 000 tonn mathvete.

Forbruket av mathvete er som kjent påvirket av fordelingen mellom proteinklassene i hvete. Men som det er påpekt over er det stor usikkerhet knyttet til prognosegrunnlaget på nåværende tidspunkt, og hensikten er derfor å sikre et forsvarlig handlingsrom innenfor den maksavgiften som blir fastsatt.

Andel norsk mathvete av totalt forbruk av norsk og importert mathvete er satt på nivå med gjennomsnittlig oppnådd andel de siste ti årene. Dette gir en andel på ca. 60 prosent norsk hvete i matmelet for sesongen 2025/2026. Det understrekes at dette er forutsetninger basert på historikk, samt en optimal klassefordeling.

Kvantum og tiltak avhenger av kvalitet. Gitt de forutsetningene Felleskjøpet Agri har satt, tilsier erfaringer fra tidligere år at det vil bli behov for overlagring. Siden det forutsettes at det ikke vil være rom for ytterligere norsk korn til fôr, vil ikke nedskriving være aktuelt. Det skal bygges opp 15 000 tonn mathvete til beredskap mot slutten av 2025 med kjøpsdato senest 30. november. Dersom prognosene tilsier et overskudd av norsk mathvete, vil denne gis prioritet til årets oppbygging før importert vare. Importkvoten øremerket beredskapslagringen vil i tilfelle bli helt eller delvis avkortet.

Landbruksdirektoratets oppgaver over salg av kraftfôr i 2024 viser 1 975 053 tonn, som er en økning på ca. 17 000 tonn sammenliknet med 2023. Statistikk for 1. kvartal 2025 viser en økning på ca. 7 300 tonn sammenliknet med 1. kvartal 2024. Landbruksdirektoratet er enig i at en økning i foreslåtte størrelsesorden kan være realistisk. Statistikken for andre kvartal 2025 vil være offisiell før endelig omsetningsavgift fastsettes i august, og kan da danne grunnlag for å vurdere denne forutsetningen bedre.

FKA legger til grunn at fondet ved utgangen av sesongen skal være på 25 mill. kroner. Per. 1. januar 2025 var fondet på 29,3 mill. kroner, og 1. juli 2025 vil det, etter FKAs beregninger, være på ca. 25 mill. kroner. Dette er i overenstemmelse med Landbruksdirektoratets beregninger.

Felleskjøpet Agri har med bakgrunn i de forutsetningene som framgår over, beregnet maksimalavgiften til 7,5 øre per kg, og innstiller på 7,5 øre per kg.

Maksimalsats for omsetningsavgift på korn har siden sesongen 2017/2018 variert fra 2,5 til 8,0 øre per kg, med 4,0 øre per kg i inneværende sesong.

Maksimalsats for omsetningsavgift gjelder for kornåret 2025/2026. I jordbruksoppgjøret i 2024 ble partene enige om å gi Landbruksdirektoratet i oppdrag å utrede alternative finansieringsmodeller for sortsutvikling/kornforedling. Rapport 9/2025 Kornforedling - alternative finansieringskilder for sortsutvikling ble levert 28. mars 2025. På spørsmål fra Landbruksdirektoratet om eventuell oppfølging av rapporten, hvor en av konklusjonene var at omsetningsavgiften kan bidra til økt finansiering av sortsutvikling fra 2026, sier FKA at de ikke har mottatt noen søknad fra Graminor.

Landbruksdirektoratet har ingen ytterligere kommentarer til beregningen av maksimal omsetningsavgift eller til forutsetningene som er lagt til grunn for denne, og anbefaler at forslag til maksimalsats på 7,5 øre per kg anbefales for Landbruks- og matdepartementet.

Sak nr.: 058/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Alle - Jordbruksoppkjøret 2025 - saker som vedrører Omsetningsrådet	Sak nr.: 25/36763-1

Beskrivelse

Jordbruksoppkjøret omfatter noen saker som direkte eller indirekte berører Omsetningsrådets forvaltningsområder. I denne saken er det gitt en oppsummering av disse.

Hjemmel**Forutsetninger****Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Informasjonen om saker fra jordbruksoppkjøret 2025 som berører Omsetningsrådets forvaltningsområde tas til etterretning.

Alle - Jordbruksoppgjøret 2025 - saker som vedrører Omsetningsrådet

Jordbruksoppgjøret 2025 omfatter noen saker som direkte eller indirekte vedrører Omsetningsrådets forvaltningsområde. I det følgende er disse oppsummert. Gjennomgangen bygger på Prop. 149 S (2024–2025) - Endringer i statsbudsjettet 2025 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2025).

Fra Prop. 149 S (2024–2025) gjengis følgende:

5 Kornproduksjon

«For å få en mer markedsrettet produksjon av mathvete, med større samsvar mellom dyrking og møllenes etterspørsel etter ulike klasser og sorter, mener partene det er nødvendig at det etableres et nytt klassifiseringssystem for mathvete. Det tas utgangspunkt i forslaget som er utarbeidet av Matkornpartnerskapet i samarbeid med blant annet NMBU, mølleindustrien og kornkjøperne. Nytt klassefordelingssystem vil kunne medføre endringer i grensene for proteinmengde og falltall. Landbruksdirektoratet får ansvar for å lede en prosess med involvering av markedsregulator og den øvrige bransjen, med sikte på å kunne innføre nytt system til kornsesongen 2026–2027. Direktoratet skal konsultere avtalepartene underveis ved behov.»

7.2.7 Stiftelsen Norsk Mat

«(...) Det settes av 0,5 mill. kroner i 2025 til evaluering av stiftelsens arbeid med forbrukerrettet informasjon om økologisk mat. Evalueringen skal gjøres av en ekstern evaluator. Landbruksdirektoratet får ansvar for gjennomføringen.»

Dette fremkommer i tabell 8.3 at det skal benyttes ledige midler innenfor Landbrukets utviklingsfond (LUF) for å finansiere evalueringen.

7.4.2 Markedsutvikling innen økologisk mat og drikke

«(...) Partene er enige om å videreføre avsetningen til Norsk Mat sitt arbeid med forbrukerrettet informasjon om økologisk mat for 2026. Forbrukerrettet informasjon om norske, økologiske grøntprodukter vektlegges. Omsetningsrådet oppfordres til fortsatt å delta i spleiselaget med avtalepartene om den forbrukerrettede informasjonsvirksomheten. Partene er enige om at Norsk Mat sitt arbeid med forbrukerrettet informasjon skal evalueres.»

7.5.6 Infrastrukturtiltak til planteforedling

«Partene er enige om å prioritere tiltak som kan bidra til raskere utvikling av nytt plantemateriale, som nye kornsorter og foredlet settepotetmateriale, som er tilpasset norsk klima og det norske markedet. Det er enighet om at Landbruksdirektoratet, etter søknad, kan støtte infrastrukturtiltak for planteforedling med inntil 18 mill. kroner. Dette dekkes over ledige midler i 2025. Midlene skal i hovedsak bidra til å realisere Graminors «Speed breeding»-plattform og med en mindre del investeringer ved Overhalla klonavlssenter. Partene forutsetter at søkerne også benytter annen finansiering.»

Graminor har estimert at realiseringen av «Speed breeding»-plattformen vil koste rundt 30 mill. kroner, og de har signalisert ovenfor Landbruksdirektoratet at de ønsker å søke Omsetningsrådet om midler til å delfinansiere prosjektet.

Markedstiltak i grøntsektoren

Kollektivt dekt omsetningsavgift for grøntsektoren bevilges på underpost 70.11 «Tilskudd markedstiltak grøntsektoren» i statsbudsjettet. Bevilgningen har en ramme på 44,9 mill. kroner i 2026. Av disse er 2,5 mill. kroner øremerket reguleringslagring av epler og 1,5 mill. kroner er øremerket opplysningsvirksomhet for honning i regi av Norsk Birøkterlag.»

7.6.1 Opplysningskontoret for frukt og grønt

«(...) Norskpreferanse er førende for OFGs arbeid gjennom hele året ved å fremheve norske sesong- og lagringsprodukter. Med bakgrunn i OFGs viktige rolle i arbeidet med å fremme forbruk av norsk frukt, grønt, bær og potet, er partene enige om at bevilgningen til OFG videreføres i 2026.»

7.6.7 Lagring av epler

«Partene er enige om å øke avsetningen på post 70.11 Markedstiltak med 2,5 mill. kroner. Midlene skal gå til å øke tilskuddet til reguleringslagring av epler. Tilskuddet forvaltes av Omsetningsrådet og Grøntprodusentenes samarbeidsråd.»

7.8.6 Birøkt

«Partene er enige om å videreføre bevilgningen på 1,5 mill. kroner over underpost 70.11 til Norges Birøkterlag for å finansiere opplysningsordningen for honning og andre bieprodukter. (...)»

7.7.1 Kvoteordningen for melk

«(...) For å styrke produksjonsmiljøet i de to nordligste fylkene, innføres det en rekrutteringskvote på 4 mill. liter i Troms og Finnmark. Partene er enige om at det øvrige regelverket for kvoteordningen bør ligge fast.

7.7.1.1 Innføring av rekrutteringskvote for kumelk i Troms og Finnmark

Som en oppfølging av Stortingets behandling av Meld. St. 10 (2024–2025), er partene enige om å innføre rekrutteringskvoter for kumelk i Troms og Finnmark. Per i dag er det 304 eiendommer med grunnkvote kumelk og 227 kumelkprodusenter i fylkene. Det var ingen nyetablering i 2023, 2024 eller hittil i 2025. Det er ønskelig å opprettholde og styrke produksjonsmiljøet i de to nordligste fylkene. Det avsettes 4 mill. liter kumelkkvote i 2026. Kvoten kan tilbys eiere av landbrukseiendom i Troms og Finnmark, til 1 krone per liter. Rekrutteringskvotene tilbys av kvoter som staten tilegner seg fra omsatte kvoter i landet. Kvoten vil ikke kunne bortdisponeres eller videreselges i 10 år. Unge bønder under 35 år skal prioriteres i ordningen, men det vil ikke være noen aldersgrense for å søke om kvote. Landbruksdirektoratet vil forvalte ordningen, og ytterlige detaljer fastsettes i utformingen av regelverket for ordningen.

7.7.1.2 Inndragning av geitemelkkvote solgt til staten

Partene er enige om at geitemelkkvote solgt gjennom den statlige ordningen i 2025, ikke skal videreselges. Som fastsatt i jordbruksavtalen, finansieres inndragningen over omsetningsavgiften for melk.»

7.8.7 Produksjonsregulerende virkemidler

(...)

7.8.7.1 Todelt omsetningsavgift på egg

«Det fremgår av jordbrukets krav at «Jordbrukets forhandlingsutvalg [...] ber regjeringen legge frem forslag til endring i Omsetningsloven for å legge til rette for en todelt omsetningsavgift på egg [...]». Tiltaket vil innebære at nye produsenter får en høyere, prohibitiv omsetningsavgift, for å unngå nyetableringer ved overskudd av egg.

Statens forhandlingsutvalg viste i tilbudet til at tiltaket er lite egnet til å regulere markedet på kort og mellomlang sikt, siden det går flere år fra en investeringsbeslutning tas til man leverer egg. Det vil også ta lang tid fra man øker omsetningsavgiften for nye produsenter til dette medfører noen særlig reduksjon i produksjonen. Det kan tenkes å bli enda vanskeligere å regulere markedet på kort sikt hvis tiltaket innføres. Videre kan man risikere at en begrensning i adgang til nye produsenter kan resultere i underskudd på lengre sikt, dersom etterspørselen øker mer enn forutsatt. Dette har man også erfart ved utkjøp av

eggprodusenter.

Hvis det er et problem at mange produsenter ønsker å etablere seg i overskuddssituasjoner, kan det tyde på at prismekanismen bør brukes til å regulere markedet i større grad enn i dag. Det vil være uheldig med tiltak som har som formål eller resultat at næringen kan styre både volum og pris for å holde de etablerte inne og resten ute.

Markedsordningen for egg med mottakspunkt og markedsregulering bidrar til at det produseres egg i store deler av landet. Samfunnets tillit til systemet er avhengig av at det fungerer. Regjeringen mener at todelt omsetningsavgift potensielt kan utfordre dette.»

7.10.2 Tilskudd til dyreavl med mer

«I Meld. St. 8 (2024–2025) ble det vist til at det bør etableres en helsetjeneste også for geiter. Det er allerede etablert helsetjeneste for svin, fjørfe, sau og storfe. Partene er enige om å etablere en slik tjeneste også for geit, fordi helse er en sentral del av god dyrevelferd. Den nye tjenesten skal dekke dyr fra både melke- og ammegeitbesetninger. Finansieringen av de allerede etablerte helsetjenestene skjer gjennom bruk av omsetningsavgift. Det kreves inn omsetningsavgift for melk fra geit, men ikke for kjøtt av geit. Det er prognosert med en årlig kostnad på 2,75 mill. kroner.

Helsetjenesten skal dekke både melke- og ammegeiter. Datagrunnlag fra Landbruksdirektoratet viser at populasjonen av melkegeiter er om lag tre ganger større enn antall ammegeiter. Imidlertid er antall besetninger med ammegeiter nær fire ganger større enn tallet på melkegeitbesetninger. Ut fra en totalvurdering legger partene til grunn at kostnadene til etablering og drift av tjenesten bør fordeles likt mellom de to driftsformene med geit.

Kostnadene knyttet til melkegeit dekkes med omsetningsavgift på geitemelk, mens kostnadene vedrørende ammegeit finansieres over jordbruksavtalen. Helsetjenesten skal etableres i 2025 og partene er enige om en finansiering på 1,0 mill. kroner over ledige midler for inneværende år, mens det bevilges 1,4 mill. kroner for 2026 over tilskudd til dyreavl mm.»

7.11.1 Telledato for storfe

«En arbeidsgruppe la 15. november 2024 frem en rapport om «Bruk av registerdata for utmåling av tilskudd for storfe». Rapporten var en oppfølging av en bestilling fra avtalepartene ved jordbruksoppgjøret 2024.

Gruppen var enige om at utmålingsgrunnlaget for produksjons- og avløsertilskuddene for produksjon med storfe, kan endres fra de nåværende søknadsdata fra jordbruksforetakene til data fra det nye Husdyrregisteret. Dette skal utvikles som en del av det nye datasystemet hos Mattilsynet. Det er ikke aktuelt å basere utmålingsgrunnlaget på data direkte fra Ku- og Storfekjøttkontrollen. Tidligste år med utmåling av tilskuddene basert på nytt datagrunnlag vil være 2028. Omleggingen baseres på arbeidsgrupperapport av 15.11.24 og følgende avklaringer:

- Tilskuddene utmåles med grunnlag i antall dyr registrert per dag, noe som gir grunnlag for videreføring av struktur differensieringen av tilskuddene.

- For å være tilskuddsberettiget, må både kjøper og selger registrere hendelsen ved omsetning av storfe, dvs. «komplett status».

- Utmålingsperioden skal fortsatt baseres på kalenderåret.

- Hendelsesdato (dato for fødsel eller overføring) legges til grunn som start på perioden med tilskudd om registreringen skjer innen gjeldende frist i Husdyrregisteret, men registreringsdato dersom registreringen skjer etter fristen.

Landbruksdirektoratet og Mattilsynet gis i oppdrag å igangsette videre arbeid med videreutvikling av Husdyrregisteret og fagsystem for ordningen mv. Til jordbruksoppgjøret 2026 bes Landbruksdirektoratet legge frem forslag til justering av regelverket for tilskuddsutmåling. Dette inkluderer definisjoner av dyreslag og ev. presiseringer knyttet til grunnvilkåret om vanlig jordbruksproduksjon. (...)»

Målpriser

Jordbruksoppgjøret i 2025 gav følgende endringer i målpriser fra 1. juli 2025:

Produkt	Målpris 2024/2025 kroner per kg	Endring
Poteter	7,11	0,40
Grønnsaker og frukt		4,2 %
Hvete, matkorn	5,00	0,37
Rug, matkorn	4,22	0,00
Bygg	4,03	0,05
Havre	3,90	0,14

Målprisen på oljevekster er suspendert i avtaleåret 2025/2026.

Sak nr.: 059/25	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Kjøtt -Reguleringslagring av skåret vare av storfe	Sak nr.: 25/28477-4

Beskrivelse

Nortura søker Omsetningsrådet om adgang til å reguleringslagre storfekjøtt som skåret vare i «batch» tilsvarende hele slakt. Formålet med tiltaket er å øke attraktiviteten til reguleringslagret vare, og derigjennom redusere kostnadene ved markedsreguleringen. Nortura foreslår samtidig å benytte leieskjæring hos uavhengige aktører for å skjære ned hele slakt til stykningsdeler.

I søknaden ber Nortura om at saken behandles før sommeren, og senest i august.

Omsetningsrådet ble orientert om søknaden i møtet 20. mars 2025, jf. sak 14/25. Landbruksdirektoratet opplyste da at direktoratet tok sikte på å legge frem saken til behandling i møtet 17. juni 2025. I tråd med dette legges saken nå frem til behandling.

Nortura har samarbeidet med KLF i forbindelse med utarbeidingen av tiltaket som det søkes om.

Landbruksdirektoratet innstiller på at Norturas søknad innvilges og at det åpnes for tiltaket gjennom endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt.

Direktoratet legger til grunn at rammen for reguleringslagring av storfekjøtt på 2 500 tonn skal forstås slik at nedskårde slakt skal omregnes til hele slakt. Stykningsdelen storfekjøttssortering 14% skal ikke omregnes.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11 første ledd (hjemmel for tilskudd).

Forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 1 fjerde ledd (konkurransenøytralitet).

Forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-1 fjerde ledd (kostnadene til markedsregulering lavest mulig).

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011, punkt 3 og 5, jf. forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forskrift 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften) (EU-forordning nr. 853/2004 av 29. april 2004, vedlegg III, avsnitt I, kapittel VII, punkt 4iv).

Forskrift 23. april 2004 nr. 651 om unntak for samarbeid mv. innen landbruk og fiske § 2.

Forutsetninger

Vedlegg

Norturas brev av 17. februar 2025.

Notat fra Nortura og KLF av 3. juni 2025.

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen foreslo å legge til følgende setning under punkt 5-3 i retningslinjene, med henvisning til notat fra KLF og Nortura av 3. juni 2025: «Tiltaket kan benyttes når alle skjærebedrifter får tilbud om å delta i det.»

Juul-Hansens forslag ble satt opp mot sekretariatets forslag.

Bjørn-Ole Juul-Hansen og Vidar Olsen stemte for Juul-Hansens forslag.
Bjørn Tørresdal, Thea Susanne Skaug, Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Johan Narum, Rolf Øyvind Thune, Gaute Lenvik og Anne Berit Aker Hansen stemte for sekretariatets forslag.

Saken ble med dette vedtatt i samsvar med innstilling, med 8 mot 2 stemmer.

Vedtak

1. Omsetningsrådet vedtar at Nortura SA kan reguleringslagre skåret vare av storfe i «batch» tilsvarende hele slakt.
2. Omsetningsrådet vedtar følgende endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt:

Punkt 3-1 Reguleringslagring får nytt første til tredje ledd:

«3-1 Reguleringslagring

Reguleringslagring omfatter både hele slakt (jf. punkt 5.1), skåret vare (jf. punkt 5-2) og hele slakt som skåret vare i «batch» (jf. punkt 5-3).

Dersom markedssituasjonen tilsier det, kan markedsregulator iverksette reguleringslagring av skåret vare av storfe tilsvarende et helt dyr. Et slikt tiltak kan gjennomføres ved at markedsregulator enten selv foretar skjæring, eller engasjerer uavhengige aktører til å foreta skjæring på oppdrag fra markedsregulator (leieskjæring). Leieskjæringen reguleres av avtale mellom Nortura og de uavhengige aktørene som ønsker å ta oppdrag om leieskjæring.

Markedsregulator fastsetter pris, og setter standardvilkår som gjelder for uavhengige aktørers deltakelse i leieskjæringen og tilbakekjøp av hele batcher av skåret vare. Vilkårene skal være like for alle uavhengige aktører som deltar og Nortura, og bygge opp under formålet med reguleringstiltaket. Markedsregulator kan sette vilkår ved salg av hele slakt som skåret vare i «batch» fra reguleringslager, herunder et minimum kjøpskvantum. Ved forsendelse av hele slakt som skåret vare i «batch» fra aktør som skjærer til fryseler godtgjøres dokumenterte transportkostnader. Punkt 3-1-1 gjelder så langt det passer.»

Punkt 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring, første ledd endres til følgende:

«Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For helslakt som ligger på reguleringslager (jf. punkt 5-1) skal det ved hver endring av markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. For skåret vare (jf. punkt 5-2 og 5-3) skal det kalkuleres pristap eller prisgevinst ved endring av markedsregulators internpris. Markedsregulator kan benytte fastpris for hele varepartier av skåret vare. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.»

Punkt 3-2 Levering med frysefradrag første ledd endres til følgende:

«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for

kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Ved salg av hele slakt av storfe som skåret vare i «batch» fra reguleringslager til det norske markedet, jf. punkt 5-3, kan markedsregulator få godtgjort et frysefradrag på inntil 10 prosent av salgspris. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.»

Det vedtas et nytt punkt 5-3:

«5-3 Skåret vare samlet i «batcher»

Dyreslag storfe

Hele slakt lagt i batcher som inneholder alle stykningsdeler som et helt slakt består av. En batch skal omfatte følgende stykningsdeler:

Storfekjøttssortering 5%
Storfekjøttssortering 14%
Storfekjøttssortering 21%
Storfe mørbrad u/bein
Storfe flatbiff
Storfe entrecotekam u/bein
Storfe indrefilet
Storfe ytrefilet

I denne retningslinjen defineres en batch slik: En mengde stykningsdeler som behandles som en enhet.»

3. Omsetningsrådet ber Nortura SA evaluere tiltaket etter første gang tiltaket er gjennomført.

Kjøtt -Reguleringslagring av skåret vare av storfe

Innledning

Nortura søker i brev av 17. februar 2025 Omsetningsrådet om muligheten for å reguleringslagre storfekjøtt som skåret vare i «batch» tilsvarende hele slakt. Formålet med tiltaket er å øke attraktiviteten til reguleringslagret vare, og derigjennom redusere kostnadene i markedsreguleringen. Nortura foreslår samtidig å benytte leieskjæring for å skjære ned hele slakt til stykningsdeler.

I søknaden ber Nortura om at saken behandles før sommeren, og senest i august. Omsetningsrådet ble orientert om søknaden i møtet 20. mars 2025, jf. sak 14/25. Landbruksdirektoratet opplyste da at direktoratet tok sikte på å legge frem saken til behandling i møtet 17. juni 2025. I tråd med dette legges saken nå frem til behandling.

Prosess

Landbruksdirektoratet har hatt møter med Nortura og KLF om saken. Nortura og KLF har også hatt møter seg imellom, og de har levert et felles notat som er vedlegg til saken.

Direktoratet har også vært i kontakt med Landbruks- og matdepartementet (LMD) når det gjelder maksimalt kvantum for innlegg på reguleringslager.

Landbruksdirektoratet har under arbeidet med saken vært opptatt av å finne måter å utforme tiltaket på, som både Nortura og KLF med deres medlemsbedrifter kan være enige om. Dette har vært særlig viktig fordi tiltaket går ut på at det skal etableres et varig og tillitsfullt samarbeid mellom disse virksomhetene om leieskjæring.

Bakgrunn

Formål og behov for tiltaket

Formålet med tiltaket er å øke salget av storfekjøtt fra reguleringslageret og derigjennom redusere kostnadene ved markedsreguleringen av storfekjøtt.

Reguleringslagring er et sentralt avsetningstiltak i markedsreguleringen av kjøtt. Tiltaket er nødvendig for å ta unna variasjoner mellom uker og sesongbaserte overskudd, og det er også det eneste tiltaket som kan ta unna overskudd som oppstår akutt. Reguleringslagring er et tiltak som Nortura gjennomfører fortløpende og som er en viktig del av den daglige markedsbalanseringen. Samtidig som man er avhengig av å kunne legge kjøtt på lager, så er man også avhengig av å få solgt kjøttet ut igjen i markedet på et senere tidspunkt.

Per i dag består reguleringslageret for kjøtt i all hovedsak av hele slakt. I tillegg kan enkelte stykningsdeler reguleringslagres, og hvilke stykningsdeler det gjelder er ulikt for de ulike kjøttslagene. For storfe er reguleringslagring av skåret vare begrenset til kun storfekjøttssortering 14%. Hvilke varer som kan reguleringslagres er gitt i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 5.

Siden reguleringslageret i all hovedsak består av hele slakt, vil aktørene som kjøper fra reguleringslageret måtte tine opp hele slaktet for videre foredling. Behovet for ulike stykningsdeler vil variere gjennom året og avhenger av markedssituasjonen for de ulike delene/produktene. Når man tiner et helt slakt, vil det kunne være kun enkelte stykningsdeler man har avsetning for på det tidspunktet. Dette gjør at det ikke alltid er gunstig for aktørene å kjøpe hele fryste slakt, da de på det tidspunktet ikke har avsetning for

alle stykningsdelene. Å fryse inn enkelte stykningsdeler på nytt er ikke aktuelt. Re-frysing av kjøtt er ikke tillatt etter Animaliehygieneforskriften (EU-forordning nr. 853/2004 av 29. april 2004, vedlegg III, avsnitt I, kapittel VII, punkt 4iv).

Gjennom dette tiltaket skal altså deler av slaktene legges inn på reguleringslager nedskåret i grove stykningsdeler. Ved at slaktene fryses inn ferdig nedskåret, kan de som kjøper nedskårne slakt fra reguleringslager tine stykningsdelene hver for seg, etter behov. Tiltaket vil også kunne åpne opp for at aktører som selv ikke skjærer hele slakt kan kjøpe fra reguleringslager. På denne måten vil dette tiltaket gjøre reguleringslagret storfekjøtt mer anvendelig og tilgjengelig for flere aktører, slik at salget øker og kostnadene ved reguleringslagring går ned. Tiltaket kan også bidra til økt kapasitet ved at det er flere frysehus som kan benyttes til reguleringslagring, da man også kan benytte frysehus som ikke fryser/tiner hele slakt. Frysing/tining kan også være en flaskehals i reguleringslagringen, da man bruker de samme tunnelene til frysing og tining. Det er også de samme tunnelene som benyttes for de ulike kjøttslagene. Dersom man i en periode har behov for innfrysing av ett kjøttslag og samtidig tining av et annet kjøttslag, kan det ene hindre det andre. Ved å regulere skåret vare som legges inn og tas ut i fryst tilstand, kan man dermed frigjøre tine- og frysekapasitet for alle kjøttslagene.

Markedet for storfekjøtt

Reguleringslageret for storfe har normalt svingninger gjennom året, som i grove trekk kan beskrives med oppbygging på høsten og nedbygging i løpet av første halvår. Sammenlignet med svin er aktørene mer avhengig av tilførsler av ferske slakt i kombinasjon med fryste slakt for storfe, der man for svin i større grad kan erstatte ferske slakt med fryst vare. Dette gjør at det kan være mer utfordrende å få solgt fryste slakt av storfe. Produksjon av storfekjøtt har også lang ledetid, som gjør at det tar tid å tilpasse produksjonen til etterspørselen. I en akutt situasjon med overskudd vil det derfor være avsetningstiltak som reguleringslagring som blir benyttet for å håndtere overskuddet. Gjennom å gjøre reguleringslagringen mer fleksibel og tilpasset behovet i markedet, kan man bidra til å raskere balansere markedet for storfekjøtt som vil redusere kostnadene for bøndene. Fra andre halvår 2022 og frem til starten av 2025 har det vært overskudd av storfekjøtt med stort reguleringslager, som har medført betydelige kostnader.

Norturas maiprognoсе viser et underskudd på 4 900 tonn storfekjøtt for 2025 isolert sett. Man gikk inn i året med 5 044 tonn på reguleringslager. Reguleringslageret var tømt for storfe i slutten av mai.

Det ventes slakting av flere melkekyr til høsten på grunn av tilpasning til melkekvotene. Det er usikkerhet rundt både salg og produksjon fremover i tid, og særlig endringer i melkebehov kan påvirke tilførslene av storfe. Forholdstallet for melkekvotene for 2026 er ikke kjent på nåværende tidspunkt. Tine signaliserer likevel i mai-prognosen for 2026 er at det må «forventes en klar reduksjon i tildelte melkekvoter for 2026». Tine opplever at melkeprodusentene lykkes med å produsere mer melk, og produksjonsnivået bidrar til lagerbygging av enkelte meieriprodukt. Melkeytelsen er høy, og fjøsene er helt fulle hos mange melkeprodusenter. Dersom melkekvotene kan fylles med noe færre kuer og høy ytelse, er det en strategi flertallet av melkeprodusenter velger.

Melkemarkedet har på lik linje som i eggsektoren opplevd stor etterspørselsvekst på kort tid. Nortura erfarer at markeder som har en rask og stor etterspørselsvekst, ofte vil flate ut eller avta noe. Det samme vil også kunne være tilfelle i melkesektoren. Nortura mener det ikke er usannsynlig at melkebehovet i 2026 ligger om lag på dagens nivå, eventuelt noe lavere. I maiprognoсen ligger det inne 9 prosent høyere kuskakting i tredje tertial enn året før. Usikkerhet rundt hvor mange kalver som ville bli slaktet på kalveslaktingstiltaket frem til april gjør også at tilførslene kan bli høyere enn prognosert.

Norturas maiprognose viser noe overskudd i tredje tertial med et estimert utgående reguleringslager på 700 tonn.

Med bakgrunn i at det er usikkerhet rundt prognosert overskudd til høsten, som gjør at det kan være behov for å benytte tiltaket i år, har Nortura bedt Omsetningsrådet om å behandle tiltaket før sommeren, og senest i august.

Tiltakets omfang

Et løpende tiltak

Nortura foreslår at tiltaket skal være et fast tiltak som Nortura kan benytte fortløpende ved behov, uten ytterligere godkjenning fra Omsetningsrådet. De ser for seg at Norsk egg- og kjøttråvare (NOEK, tidligere Nortura Totalmarked) vedtar når tiltaket skal settes i gang, og at Nortura SA avtaler leieskjæring med aktørene. Aktørene vil da få tilbud om å skjære ned storfe kjøpt av Nortura.

Når på året skal tiltaket gjennomføres

Nortura og KLF mener at tiltaket primært bør gjennomføres på høsten når det er overskudd i markedet, og at det unntaksvis kan gjennomføres i første halvår dersom det oppstår større overskudd.

I søknaden har Nortura skissert at deres vedtak om igangsettelse for høsten bør skje i forbindelse med juniprognozen slik at bransjen kan planlegge med et leieskjæringsoppdrag for markedsregulator. Selve avtalene vil trolig inngås tidlig på høsten når man vet mer om det faktiske behovet. Dette skal ifølge søknaden i utgangspunktet være varer som er skåret ned fra slakt kjøpt av Nortura i perioden fra oktober til midten av desember.

Tiltaket skal tilsvare hele slakt

Regulering av skåret vare bør ikke bidra til ubalanse i markedet mellom ulike stykningsdeler, og det er derfor ikke hensiktsmessig at aktører kun kan kjøpe ut enkelte stykningsdeler fra reguleringslager. Tiltaket skal derfor kun gjelde hele «batcher» av stykningsdeler. Det vil si at et slakt skjæres ned til grovstykningsdeler, og alle stykningsdelene legges inn på reguleringslager. Også salg fra reguleringslager skal skje i batcher tilsvarende hele slakt. Aktørene kan altså ikke kjøpe kun enkelte stykningsdeler, men de må kjøpe stykningsdeler tilsvarende hele dyret. Nortura vil også stille krav til at kjøp tilsvarende et gitt parti, som f.eks. lastebillass.

Begrensning i mengde

Nortura vil kun iverksette tiltaket i overskuddssituasjoner der det allerede er frosset inn en gitt mengde hele slakt, da dette er en viktig innsatsfaktor for enkelte skjærebedrifter. Samlet vil dette gjøre at mer kjøtt fra reguleringslager kan benyttes i produksjonen både hos skjærebedriftene og de som viderefører stykningsdeler.

Nortura ser for seg at regulering av skåret vare vil omfatte en mindre mengde storfe i en periode hvor det allerede er frosset inn en del hele slakt. Deres erfaring tilsier at det kan være snakk om rundt 500–800 tonn som skjæres ned og legges på reguleringslager i år med overskudd.

Nortura og KLF er enige om at det må være en viss mengde hele slakt på reguleringslager før det åpnes opp for å regulere skåret vare. De mener det som utgangspunkt skal være 1 000 tonn hele slakt på reguleringslager, eller prognoser som tilsier dette, før det åpnes opp for

nedskjæring av hele slakt.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Landbruksdirektoratet ser at tiltaket bør innrettes som et fast tiltak på linje med, og som en del av, reguleringslagringen for øvrig. Samtidig er det en viktig forutsetning i tiltaket at innlegg og salg fra reguleringslager skal gjelde hele «batcher» av nedskårne slakt, og ikke enkelte stykningsdeler.

Direktoratet ser også at behovet for tiltaket særlig vil oppstå på høsten. Siden tiltaket skal være et fast tiltak mener direktoratet samtidig at tiltaket bør utformes fleksibelt med tanke på når på året behovet oppstår. Nortura og KLFs notat viser også til at det kan oppstå behov for tiltaket på andre tidspunkt på året. Direktoratet foreslår derfor at Omsetningsrådet ikke legger noen begrensninger på når tiltaket skal gjennomføres, men at dette vil være opp til markedsregulator å vurdere.

Nortura og KLF mener det skal være en viss mengde hele slakt på reguleringslager før det åpnes for regulering av hele slakt som skåret vare. De mener det som utgangspunkt skal være 1 000 tonn hele slakt på lager eller eventuelt prognoser på det samme, før det åpnes for nedskjæring av hele slakt. Landbruksdirektoratet ser behovet for tilgang også på hele slakt fra reguleringslager i markedet. Samtidig må Nortura vurdere dette ut fra prognoser, slik at det er vanskelig å ha en absolutt grense. Direktoratet ser heller ikke behov for at Omsetningsrådet legger en begrensning på mengden markedsregulator kan benytte i tiltaket. Markedsregulator mener selv det bør være hele slakt på reguleringslager og kan ta hensyn til dette når de vurderer behovet for tiltaket. Tiltakets overordnede formål er å effektivisere markedsreguleringen, raskere balansere markedet og redusere kostnadene, og tiltaket bør brukes i den utstrekning hvor man i størst grad oppnår formålet.

Fordeling av skjæring

Fordeling av skjæring mellom aktørene

Nortura foreslår at skjæringen av slaktene skal kunne gjennomføres både av Nortura og andre bedrifter. I overskuddsperioden på høsten når slaktingen og nedskjæringen allerede er på et høyt nivå, har ikke Nortura nok ledig kapasitet til å skjære ned mengden det er behov for å legge inn på reguleringslager. De ser derfor behov for å benytte seg av leieskjæring hos andre aktører.

Skjæringen skal altså fordeles mellom flere aktører. Nortura har lagt til grunn at denne fordelingen skal gi alle aktører tilgang til skjæringen på samme vilkår, inkludert Nortura selv. Dette presiseres også i felles notat fra Nortura og KLF, der de skriver at tiltaket kan benyttes når alle skjærebedrifter får tilbud om å delta.

Fordelingsprinsipper

Hvordan skjæringen fordeles mellom ulike aktører kan gjøres på forskjellige måter. Som nevnt har Nortura overordnet tatt utgangspunkt i at fordelingen av skjæringen skal gjelde både uavhengige aktører og Nortura selv. Det skal være frivillig å delta i tiltaket, og aktørene melder inn hvilken mengde de ønsker å inngå avtale om ut fra egen kapasitet.

Nortura ser for seg at regulering av skåret vare vil omfatte en mindre mengde storfe i en periode hvor det allerede er frosset inn en del hele slakt. Deres erfaring tilsier at det kan være snakk om rundt 500–800 tonn som skjæres ned og fryses inn i år med overskudd. En slik mengde vil utgjøre under 1,5 prosent av den totale mengden slakt som omsettes. Siden mengden det er snakk om er marginal sammenlignet med den totale produksjonen, mener

Nortura det er viktig at tiltaket ikke medfører unødvendig bruk av ressurser eller skaper behov for nye tekniske systemer.

Som tidligere beskrevet ser Nortura for seg at de vedtar tiltaket i forbindelse med juniprognozen. Markedsforholdene kan imidlertid endre seg i fra juni og frem mot toppunktet for slaktesesongen på høsten. Det kan bli mindre overskudd enn det prognosen i juni viste, eller aktører kan få økte bestillinger i forbindelse med dagligvarekjedeforhandlingene, som starter etter at tiltaket er igangsatt. Det er ikke ønskelig å fryse inn mer på reguleringslager dersom det er behov for dette kjøttet i markedet. For å unngå unødvendig innfrysning er det derfor viktig at Nortura som markedsregulator kan tillate at en aktør som ønsker det får beholde deler av kjøttet de har skjært ned til egen produksjon. Det kan også være behov for å kunne justere behovet for skjæring etter den faktiske markedssituasjonen. Dette er forhold som kan ha noe å si i valget av fordelingsmodell.

I søknaden beskriver Nortura tre ulike fordelingsprinsipper som de har vurdert. Norturas konklusjon er at alternativet «balansert fordeling» er det mest hensiktsmessige å benytte for tiltaket.

Nedenfor følger Norturas beskrivelse av de tre alternative fordelingsprinsippene som de har vurdert, disse er fordeling ved anbud/auksjon, balansert fordeling, og fordeling etter markedsandel:

Fordeling ved anbud/auksjon

Auksjon vil avtalefeste en mengde for nedskjæring og oppdraget vil trolig tilfalle den største aktøren, aktøren med størst kapasitet og lavest marginalkostnad i skjæringen. Ved endring i markedsforholdene, der etterspørselen til en eller flere av skjærebedriftene øker, mener Nortura det er utfordrende om en (eller få) aktør(er) har avtalefestet leieskjæring på en relativt stor mengde. Man kan da ende i en situasjon hvor det fryses inn kjøtt på reguleringslager som kunne vært omsatt i markedet ferskt. Om leieskjæring av relativt små kvantum er fordelt på flere hender, kan disse aktørene, etter avtale med markedsregulator, beholde slaktene selv fremfor å benytte seg av muligheten til å levere til innfrysning på reguleringslager.

Nortura anser auksjon som en ressurskrevende og rigid ordning som, på tross av konkurranseutsatt nedskjæring, kan gi større samlet innfrysning enn nødvendig. Norturas vurdering er at den samlede kostnaden for bonden trolig blir høyere ved bruk av auksjon enn andre fordelingsprinsipper.

Det kan variere om overskuddet oppstår på Vestlandet, Østlandet eller i Midt/Nord. Igjenom året er det flest slakt som fryses inn fra Midt/Nord. Hovedårsaken til dette er at kundene av helt slakt i stor grad befinner seg sør for Trondheim. Men det vil alltid oppstå overskudd i alle regioner igjenom året. I slaktesesongen på høsten kan overskuddet ofte oppstå andre steder enn i Midt/Nord fordi enkelte som kjøper slakt også har god dekning av egne slakt. I tillegg kan det av værmessige årsaker være store forskjeller i bondens behov for å få slaktet, noe som gir seg utslag i slaktingen uke for uke mellom landsdelene (særlig mot slutten av sesongen).

I tillegg til hvor i landet overskuddet oppstår den enkelte uke, har logistikken ved regulering av slakt stor betydning for hvor slaktene skal fryses inn. Når overskudd av slakt skal reguleres er det mange forhold som vurderes før det besluttet hvilket frysehus slaktene skal sendes til;

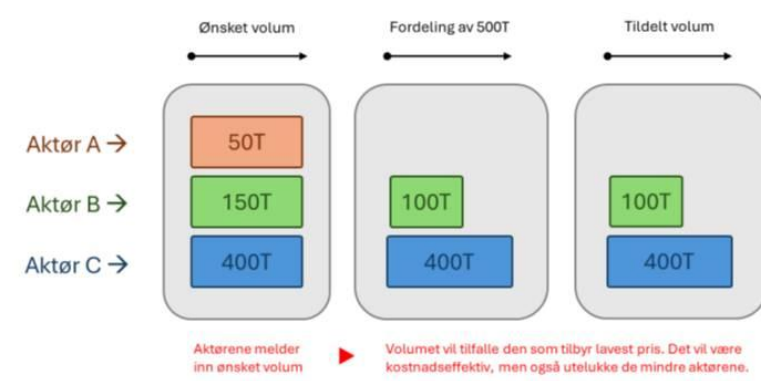
- *Hvor i landet er slaktene som skal fryses inn?*
- *Har det nærmeste frysehuset frysekapasitet de aktuelle dagene?*
- *Skal det nærmeste frysehuset tine slakt kommende uke?*

- *Hvordan er behovet for å rullere lageret på de forskjellige frysehusene med hensyn til holdbarhet?*
- *Er det en rimelig balansert fordeling av slakt mellom frysehus for å kunne betjene kunder når slakt skal tines og selges?*
- *Er det mulig med retur-transport slik at fraktkostnaden blir lavere?*

Med både variasjon i slaktemengde mellom uker og bestillinger av helt slakt, samt forhold knyttet til logistikk som må hensyntas ved valg av frysehus, mener Nortura det derfor er lite rasjonelt å låse mengden for regulering til et enkelt anlegg (f.eks. igjennom et anbud). Norturas erfaring tilsier at de må benytte alle frysehusene igjennom sesongen.

Ved å låse hele mengden til en aktør ved auksjonsprinsippet, vil dette trolig medføre økte fraktkostnader som følge av at det er mange forhold som vurderes før slakt sendes fra et Norturaanlegg til en kunde eller frysehus.

Nortura illustrerer fordelingen gjennom anbud slik, gitt et eksempel der 500 tonn skal fordeles:

Nortura trekker frem følgende fordeler ved «fordeling ved auksjon/anbud»:

- Aktørene konkurrerer på pris slik at man legger til rette for at selve nedskjæringen kan bli marginalt billigere enn ved de andre fordelingsprinsippene
- Auksjonering/anbud er et velkjent system for tildeling av oppdrag, som i utgangspunktet er konkurransenøytralt
- Fordelingen innebærer ingen skjønnsmessig vurdering fra markedsregulator eller kalkulering av markedsandel som kan være gjenstand for diskusjon/uenighet

Nortura trekker frem følgende ulemper ved «fordeling ved auksjon/anbud»:

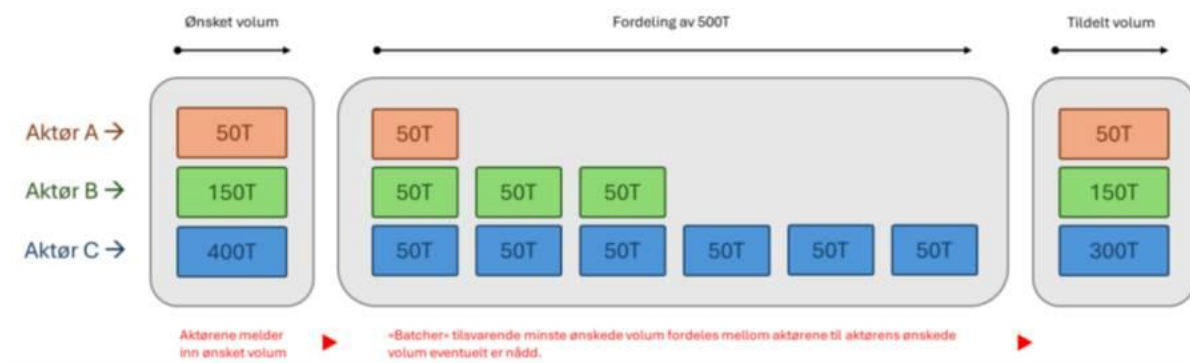
- Auksjon er en rigid løsning i et dynamisk marked. Det vil være risiko for at det fryses inn mer enn nødvendig og at markedet går glipp av salg av ferske produkter
- Få aktører deltar i tiltaket og de største aktørene vil fortrenge de minste aktørene fra å delta
- En auksjon er tids- og ressurskrevende og vil medføre kostnadsøkninger i markedsreguleringen.
- Dersom hele mengden tilfaller en aktør som ligger ugunstig til i forhold til frakt og logistikk av slakt og kjøtt, vil det medføre økte kostnader i markedsreguleringen. Faren for at dette skjer er stor.

Balansert fordeling

Ved en balansert fordeling vil alle aktører som ønsker å delta i skjæringen få tildelt like store mengder, begrenset av hvor stor mengde de selv ønsker å skjære. Nortura kartlegger først

hvor mye hver enkelt aktør ønsker å skjære ned, og fordeler så batcher tilsvarende det minste innmeldte behovet til alle aktørene. Fordelingen fortsetter til hver enkelt aktør enten har fått tildelt en mengde tilsvarende deres innmeldte ønske eller til hele mengden som skal skjæres er fordelt.

Nortura illustrerer fordelingen slik, gitt et eksempel der 500 tonn skal fordeles:

Nortura trekker frem følgende fordeler ved «balansert fordeling»:

- Kvantumet for regulering kan i større grad løpende tilpasses markedssituasjonen, fordi flere aktører som deltar øker sjansen for at noen vil be om å få beholde noe av mengden til egen produksjon, fremfor regulering.
- Alle aktørene får anledning til å delta i tiltaket.
- Fordelingen innebærer ingen skjønnsmessig vurdering fra marknadsregulator eller kalkulerings av marknadsandel som kan være gjenstand for diskusjon/uenighet.
- Fordelingen er enkel og medfører minimal bruk av tid og penger fra marknadsregulators side.
- Spredning av skjæringen reduserer faren for unødvendig transport og øker kapasiteten i bransjen.
- Det vil være full transparens rundt fordelingen uten at aktørers historiske skjæremengde eller marknadsandel synliggjøres.
- Fordelingen er rettferdig på den måten at like mengder fordeles rundt til alle, helt til aktørene ikke ønsker mer.
- Gir trolig bonden lavest kostnad samlet sett (omsetningsavgift)

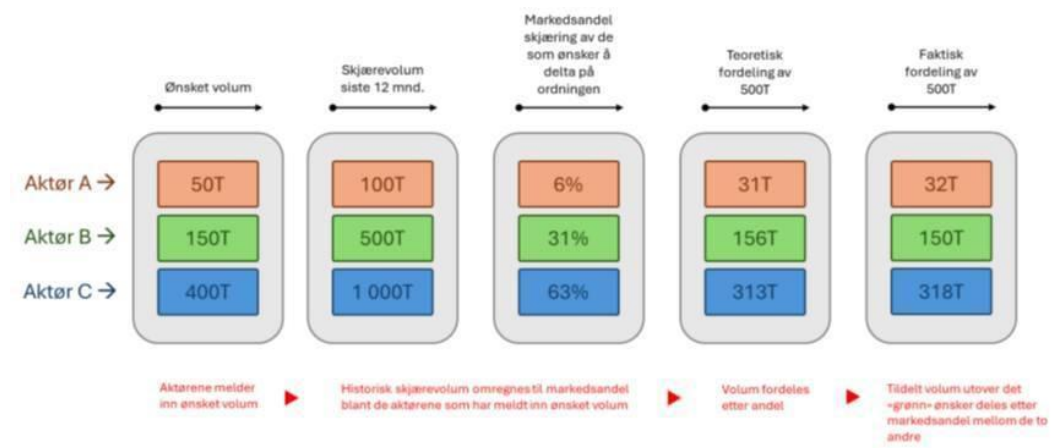
Nortura trekker frem følgende ulemper ved «balansert fordeling»:

- Fordelingen hensyntar ikke aktørenes «eksakte» marknadsandel.
- De minste aktørene kan få noe større mengde sammenlignet med sin reelle marknadsandel.
- Mengden fordeles mellom alle aktører som ønsker å delta, fremfor at den rimeligste aktøren skjærer ned alt.

Fordeling etter marknadsandel

En alternativ fordeling er å fordele mengden som skal skjæres basert på aktørenes marknadsandel for skjæring. Marknadsandelen må beregnes som hver enkelt aktørs andel av den samlede skjæringen blant de aktørene som ønsker å delta på tiltaket. Har en eller flere aktører meldt inn en mindre mengde enn marknadsandelen tilsier, vil det etter at deres ønske er møtt måtte gjennomføres en ny beregning av marknadsandel blant de gjenværende aktørene før restmengden fordeles.

Nortura illustrerer fordeling etter markedsandel slik, gitt et eksempel der 500 tonn skal fordeles:

Nortura trekker frem følgende fordeler ved «fordeling etter markedsandel»:

- Vil kunne oppleves som rettferdig av de store aktørene da det fordeles etter faktiske markedsandeler.

Nortura trekker frem følgende ulemper ved «fordeling etter markedsandel»:

- Fordelingen innebærer skjønsmessig vurdering fra markedsregulator/kalkulering av markedsandel som kan være gjenstand for diskusjon/uenighet.
- Det er usikkert om «faktisk» markedsandel reflekterer ledig kapasitet hos enkelte aktører, spesielt for de som har stor andel egne tilførsler av slakt.
- Lav historisk skjæremengde «straffer» de minste aktørene og nyetablerte.
- NOEK må få tilgang til aktørenes reelle skjæremengde
 - Mulig diskusjon rundt hva som skal telle som egen skjæring
 - Aktørene må dele mer informasjon enn ønskelig/nødvendig
- Mer arbeidskrevende enn «balansert fordeling» pga. informasjonshåndtering.

Norturas anbefaling om fordelingsprinsipper

Tiltaket skal ikke bidra til tilpasninger hos aktørene som gir unødvendig innfrysning i løpet av året. Nortura har også vektlagt behovet for å spre mengden slik at samlet transportbehov reduseres, og at det ukentlige overskuddet kan håndteres mest mulig effektivt. Nortura har forsøkt å finne det fordelingsprinsippet som samlet sett bidrar til minst innfrysning på reguleringslager og bruk av omsetningsmidler.

Nortura mener at «balansert fordeling» av nedskjæringskvantum mellom aktørene er den beste løsningen fordi:

- Kan tilpasses den faktiske markedssituasjonen den enkelte uke på høsten (ikke bundet til et enkelt anlegg i landet)
- Gir trolig lavest kostnad for bonden samlet sett

Nortura mener at en auksjon/anbud isolert sett kan gi noe rimeligere kjøtt på reguleringslager, men samlet sett vil kunne gi unødvendige administrasjonskostnader. I tillegg øker faren for unødvendig transport dersom aktøren med lavest pris og størst mengde i auksjonen er lokalisert ugunstig til når det gjelder retur av fryst skåret vare. Samlet sett mener Nortura dette trolig vil medføre økte kostnader.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Landbruksdirektoratet mener Nortura prinsipielt kunne stått for skjæringen selv, og eventuelt kun benyttet leieskjæring hos andre aktører i den utstrekning Nortura ikke selv har kapasitet. Tiltaket er altså ikke avhengig av en lik fordeling mellom Nortura selv og aktørene slik Nortura foreslår. Det er imidlertid positivt at Nortura selv tar initiativ til å gi uavhengige lik tilgang til skjæringen som Nortura selv vil få.

Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot Norturas forslag, som altså innebærer at skjæringen som skal gjennomføres fordeles ut fra samme prinsipper for Nortura og uavhengige aktører.

Når det gjelder fordelingsprinsippene mener Nortura det er viktig at tiltaket ikke medfører unødvendig bruk av ressurser eller skaper behov for nye tekniske systemer, siden mengden det er snakk om er marginal sammenlignet med den totale produksjonen. Landbruksdirektoratet er enig i dette. Norturas klare anbefaling er å benytte «balansert fordeling» til å fordele mellom aktørene. Landbruksdirektoratet ser også at dette er den enkleste fordelingsmetoden av alternativene som Nortura har beskrevet. De største aktørene vil kunne få mindre ved denne modellen enn andre modeller, noe som inkluderer Nortura selv. Samtidig er modellen forutsigbar og man får fordelt skjæringen på mange aktører.

En fordeling basert på markedsandeler fremstår som krevende, siden det både vil være vanskelig å sikre god nok informasjon om markedsandeler på skjæring og fordi det innebærer at Nortura må håndtere sensitiv markedsinformasjon fra aktørene. Siden man er avhengig av informasjon som ikke er offentlig tilgjengelig, kan det oppstå uenighet/usikkerhet rundt fordelingen. Det vil også være arbeidskrevende for Nortura med en slik fordeling.

Nortura mener at auksjon/anbud vil være en rigid og ressurskrevende løsning. De mener også at løsningen kan medføre økte kostnader. En auksjonsløsning kan utformes på ulike måter, slik at man ikke nødvendigvis fordeler mengden på en enkelt aktør. Man er imidlertid avhengig av å kunne stille noen absolutte krav, som kan være mot sin hensikt i reguleringslagringen som har behov for kontinuerlige markedstilpasninger. Det kan være vanskelig å få til den fleksibiliteten det er behov for i tiltaket ved en auksjonsløsning. En auksjonsløsning vil trolig også medføre at hvordan aktørene kompenseres for skjæringen må gjøres på en annen måte enn slik forslaget foreligger fra Nortura. I Norturas forslag kompenseres ikke aktørene over omsetningsavgiften, men gjennom prisdifferansen mellom helslakt og ferdig skåret vare. I en auksjonsløsning vil det være naturlig at kompensasjonen er det man byr på i auksjonen for å få kostnadene i markedsreguleringen ned. Når man unngår å benytte omsetningsavgift til selve skjæringen, virker ikke auksjon like hensiktsmessig.

Oppsummert har Landbruksdirektoratet ingen merknader til at Nortura vil bruke metoden «balansert fordeling» for å fordele mengden som skal skjæres.

Kobling til forsyningsplikten

I søknaden har Nortura foreslått at det settes krav knyttet til forsyningsplikten for aktørene som deltar i skjæringen. Bakgrunnen for behovet for en slik kobling er å sørge for at tiltaket ikke medfører reduserte bestillinger av ferske slakt eller bidrar til forsterket sesongmønster i etterspørselen, som vil medføre økt innfrysing på reguleringslager.

I det felles notatet fra Nortura og KLF er de imidlertid enige om at det ikke er behov for å gjøre en kobling for forsyningsplikten. Nortura og KLF er enige om at slakt som leieskjæres og legges på reguleringslager ikke skal telle i det historiske grunnlaget for fordeling over forsyningsplikten. Med denne forutsetningen mener de det er lite sannsynlig at aktører vil

reducere bestillingene sine for å presse frem behov for å gjennomføre dette tiltaket. Derfor mener de også at det ikke vil være behov for å sette vilkår for et minimumsnivå på kjøp av forsyningsplikt.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Landbruksdirektoratet legger til grunn at Nortura, basert på det felles notatet de har levert med KLF, ikke ønsker en kobling til forsyningsplikten.

Selv om leieskjæringen ikke skal inngå i historisk grunnlag for forsyningsplikten, så kan det være andre grunner til at aktørene reduserer bestillinger av ferske hele slakt for å stimulere til økt innlegg av nedskårne slakt på reguleringslager. Dette tiltaket kan fungere som en risikoavlastning ved at aktørene kan redusere egen skjæring i overskuddsperioden for å redusere egne lagerkostnader, og så heller kjøpe nedskårede slakt med frysefradrag fra reguleringslager på et senere tidspunkt. Dette vil selvfølgelig også medføre en risiko for aktøren ved at det vil være en begrenset mengde på reguleringslager som er nedskåret og at varene er tilgjengelige for alle, som gjør at det vil være konkurranse om tilgangen på varene. Samtidig ville en kobling til historisk grunnlag for forsyningsplikten kunne skape andre utfordringer som gjør det mindre hensiktsmessig.

Direktoratet har ingen innvendinger mot at det ikke gjøres en slik kobling, men ser også at det er behov for erfaring på dette punktet for å sikre at tiltaket ikke medfører økt innfrysing på reguleringslager. Direktoratet legger til grunn at dersom Nortura erfarer at innfrysingen øker på grunn av tiltaket, så vil det være aktuelt å gjøre justeringer i tiltaket for å motvirke dette.

Leieskjæringsavtalene

Innretning på avtalene

Nortura foreslår at de standard leieskjæringsavtalene utformes i tråd med det som er normal praksis i bransjen. Leieskjæringsavtaler går ifølge Nortura i hovedsak ut på at en aktør kjøper helt slakt, skjærer disse ned og selger tilbake et avtalt kvantum av stykningsdeler (alle, eller noen utvalgte) til en pris noe lavere enn Norturas industripris. Ved en slik innretning på avtalene mener Nortura at man sikrer seg at leieskjæringen utføres kvalitetsmessig så godt som mulig, og dermed også reduserer faren for svinn. Skjæreoppdrag som utføres uten eget eierskap til varen kan øke faren for at slik nedskjæring gjøres for raskt og upresist, og dermed medfører større svinn. At leieskjæring i praksis innrettes som et salg (av helslakt) og tilbakekjøp (av hel «batch» med skåret vare) er derfor etter Norturas vurdering den mest hensiktsmessige måten i å innrette oppdraget på. Denne praktiske gjennomføringen av leieskjæringen endrer ikke på at det er Nortura som beholder den mest sentrale risikoen gjennom hele leieskjæringsoppdraget; nemlig risikoen for å få omsatt varen i markedet til en best mulig pris.

Godtgjørelse for deltakelse i tiltaket

Nortura fremholder at aktørenes hovedmotivasjon for å delta i ordningen vil være tilgangen på ferdig nedskårede slakt på reguleringslager i perioder der det er underskudd på ferske slakt. Aktørene kan da redusere nedskjæring for innlegg på eget fryseler i overskuddsperioden, og med det redusere både kapitalbinding og lagerleie. I tillegg vil det ligge et økonomisk incentiv i differansen mellom prisen aktøren betaler for slaktet som skal skjæres ned og prisen aktøren oppnår når kjøttet selges tilbake til Nortura for innlegg på reguleringslager. Denne prisdifferansen skal dekke arbeidet med nedskjæring av varen, innfrysingen som aktøren gjennomfører samt en margin for gjennomføringen. Tanken er at denne marginen skal være begrenset, men likevel stor nok til at aktører som har ledig

kapasitet kan oppnå et bidrag til dekning av faste kostnader på skjærelinjen sin. Nortura sier de har en formening om hva denne prisen skal være, men at de også trenger å gjøre seg noen erfaringer i gjennomføringen av tiltaket.

For å holde kostnadene til bonden nede og bidra til at varene er konkurransedyktige, vil prisen på stykningsdelene som blir regulert ligge noe under industriprisen til Nortura.

Kvalitet og standarder

For at tiltaket skal lykkes, er man avhengig av at kjøttet er av en slik kvalitet at det er attraktivt å kjøpe ut fra reguleringslager igjen. Mye av dette sikres igjennom leieskjæringsavtalen. I tillegg må aktørene som skjærer ned slaktene kunne dokumentere en god kvalitet for å forhindre at aktører som tilbys leieskjæring ikke sorterer ut, og skjærer ned kun svake kvaliteter. Det vil også måtte settes krav til at anlegget er sertifisert og godkjent, og det må sikres at skåret vare holder god kvalitet. Skåret vare skal holde normalt god kvalitet i bransjen i henhold til de standarder som gjelder.

Det vil ikke være mulig for Nortura å kontrollere kvaliteten på varene før de er pakket og fryst ned. Dersom det viser seg at en aktør avviker fra kvalitetskravene som er fastsatt, mener Nortura at de bør ha anledning til å ekskludere aktøren fra å delta på fremtidige tiltak for regulering av skåret vare.

Stykningsdelen må av den aktøren som skjærer dyret ned merkes tilsvarende som stykningsdel solgt videre i industrimarkedet. Dette innebærer merking med EFTA-nummer, dato m.m. Bedriften som skjærer ned, er ansvarlig for kvalitet og evt. reklamasjon. Leieskjæringsoppdraget må utformes slik at Nortura ikke står ansvarlig for reklamasjoner eller annet for kjøtt Nortura selv ikke har skåret ned.

Det må også stilles krav om at varer som leveres tilbake må komme fra slakt Nortura selv har slaktet for å sikre at kvalitetskrav etc. er oppfylt på slakteleddet. Dette er et reguleringstiltak og Nortura ser det derfor naturlig å knytte dette opp mot slakt som er kjøpt over forsyningsplikten.

Tabellen nedenfor viser utbyttene i kg per 100 kg nedskåret storfe. Procentsatsen er hvor mye hvert enkelt produkt utgjør av summen av alle produktene. Når kjøttfett, bein og avfall utgjør 28,0 kg av 100 kg utbytte må totalsummen økes med 28,0 prosent for å få hele dyr.

Tabellen viser hvilke stykningsdeler, og hvilken andel de skal utgjøre i en batch. Dette er utbyttene av ett helt storfe. Rundstek og rulleskinn er lagt til sortering 5 %.

Stykningsdel	Kg/100 kg	Prosent av kjøttutbytte
Storfe 5%	10,8	0,15
Storfe 14%	40,1	0,56
Storfe 21%	9,9	0,14
Storfe Mørbrad u/bein, modnet	1,9	0,03
Storfe Flatbiff, modnet	3,9	0,05
Storfe Entrecotekam u/bein	2,0	0,03
Storfe Indrefilet, 1,6 kg+	1,3	0,02
Storfe Ytrefilet 2,5-3,5 cm, modnet	2,1	0,03
Totalsum	72,0	1,00

Logistikk og praktiske forhold

For frakt og lagring av stykningsdelene mener Nortura det må være universal bruk av lastbærere. Det må benyttes lastbærere som bransjen kan håndtere videre i verdikjeden og som det er god tilgang på. Når det gjelder minstemengden en aktør kan skjære ned eller kjøpe fra reguleringslager, må dette tilpasses slik at det ikke påløper unødvendige kostnader og slik at det fungerer godt med tanke på logistikken og skjærebedriftenes kapasitet. Norturas forslag er at en «batch» tilsvarer et lastebillass med skåret vare og at det vil være minimum både for mengden som skjæres ned av en aktør og uttak fra reguleringslager.

I Norturas tekniske systemer vil det opprettes varekoder som omfatter en «batch» med stykningsdeler. Dette er noe som må utvikles, men som er gjennomførbart.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Nortura har med søknaden lagt ved et utkast til avtale om leieskjæring. Avtalen beskriver blant annet hvilke stykningsdeler slaktene skal skjæres ned til, krav til kvalitet og pakking, og utkjøp av produktene (aktøren kan beholde varen). Det vil være mange praktiske forhold som spiller inn i gjennomføringen av tiltaket. Det vil være behov for fleksibilitet og tilpasning i den praktiske hverdagen. Landbruksdirektoratet mener at avtalen som inngås er opp til Nortura å utforme så lenge den ikke er i strid med gjeldende regelverk, og foreslår derfor at Omsetningsrådet ikke legger føringer på hvordan de konkrete bestemmelsene i avtalen skal se ut. Hvilke stykningsdeler som kan reguleringslagres som del av tiltaket, bør imidlertid fastsettes i regelverket. I hvilken tilstand stykningsdelene skal leveres i, mtp. modning, utbytte, pakking osv., mener direktoratet er opp til Nortura å fastsette gjennom avtalen.

Avtalen som Nortura har lagt ved søknaden er et foreløpig utkast. Den omtaler f.eks. en kobling til forsyningsplikt, slik at det vil være behov for justeringer før gjennomføring av tiltaket.

Landbruksdirektoratet har ingen nærmere kommentar til prisen Nortura vil sette for å best mulig få omsatt varen i markedet.

Kostnader ved tiltaket

Generelle kostnader

Kostnader ved reguleringslagring av nedskåret vare som følge av dette tiltaket vil bestå av fraktkostnader fra leieskjærer til reguleringslager, godtgjørelse etter ordinære satser for reguleringslagring av skåret vare (godtgjørelse for håndtering, svinn og lagring) og frysefradrag/rabatt.

Ved å reguleringslagre deler av mengden av storfekjøtt som skåret vare vil kostnaden være lavere enn ved innfrysning av hele slakt. Hovedårsaken til dette er ifølge Nortura at det er en klar forventning om at bruk av frysefradrag/rabatt ved salg av en batch med skåret vare vil være lavere enn ved salg av helt slakt. Aktørene som kjøper en batch med skåret vare, vil kunne ha større fleksibilitet når de ønsker å benytte de forskjellige stykningsdelene fremfor et tint helt slakt hvor alle delene må omsettes direkte.

I tillegg vil også antall kg som legges inn være lavere når et storfe er skåret ned. Et helt slakt har ca. 25–28 prosent av sin vekt som bein, noe en da unngår å legge på reguleringslager. Nedskårede slakt vil også bli lagt inn i fryst tilstand, slik at man unngår kostnader ved innfrysing. Aktøren som leieskjærer leverer varen tilbake i fryst tilstand, og vil med dette ha «overtatt» kostnaden ved innfrysingen. For at dette skal være regningsvarende må tilbakekjøpsprisen settes høyt nok til at aktøren får denne kostnaden dekket. Blir den ikke

det, vil det ikke være attraktivt å delta i tiltaket.

Nedskåret vare er bearbeidet og har dermed en høyere kilopris enn det hele slakt har. Verdien av varen som legges på reguleringslager er derfor høyere, noe som i utgangspunktet tilsier en høyere kostnad for kapitalbinding i markedsreguleringen. Redusert vekt fordi man unngår å fryse inn bein samt redusert liggetid grunnet varens attraktivitet vil veie opp for økt kapitalbinding forårsaket av varens høyere verdi.

Ut fra Norturas beregninger av et eksempel der det fryses inn 2 500 tonn storfe som helt slakt, eller 800 tonn helt slakt og 1 190 skåret vare, vil alternativet med innfrysning av både helt slakt og skåret vare være ca. 7–10 mill. kroner rimeligere. Forutsetningene i denne beregningen er at det benyttes 17 prosent frysefradrag/rabatt for helt slakt og 10 prosent frysefradrag/rabatt for skåret vare. I tillegg unngår en å betale for innfrysing, lagring og frakt av hele beinmengden. I eksempelet er samme lagringstid lagt til grunn, slik at dersom lagringstiden forkortes for skåret vare kan det bidra til ytterligere besparelser.

I reguleringslagringen per i dag godtgjøres kostnader ved frakt fra slakteri til fryselager, mellom ulike fryselager og fra fryselager til leveringssted. Bruk av leieskjæring medfører at slakt må forflyttes fra Norturas slakteri til leieskjæreren. Siden Nortura foreslår at slakt som skal skjæres ned i tiltaket skal kjøpes over forsyningsplikten, vil i utgangspunktet leieskjærer stå for fraktkostnaden fra Norturas slakteri til aktøren selv. Med dette som forutsetning vil ikke transportkostnadene nødvendigvis endre seg med dette tiltaket. Kostnadene vil avhenge av avstanden fra den som skjærer til fryselageret. Reguleringslageret er fordelt på flere fryselager, slik at endringen i transportkostnadene avhenger av plassering på aktøren som skjærer og av kapasitet og plassering på de ulike fryselagrene for de ulike partiene.

Frysefradrag på skåret vare

Per i dag gjelder frysefradraget kun helt slakt. Bestemmelsene om frysefradrag er gitt i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, punkt 3-2. Frysefradraget for storfekjøtt er begrenset til 25 prosent. Frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet. Frysefradraget for storfe ligger ofte på om lag 17 prosent.

Hele slakt blir fryst inn når de legges på reguleringslager, og slaktene mister dermed noe verdi og anvendelighet i forhold til ferske slakt. Frysefradrag kan sees som en prisreduksjon for at varen er frossen. Stykningsdeler legges derimot inn i frossen tilstand og kan enklere anvendes enn hele slakt. I dagens regelverk er det ikke åpnet for frysefradrag på stykningsdeler. Det har imidlertid vært gjennomført partisalg ved flere anledninger der det har vært stykningsdeler på reguleringslager som det har vært vanskelig å få solgt uten prisreduksjon.

Nedskårne slakt vil på den ene siden være en erstatning for hele slakt og samtidig bestå av stykningsdeler. Nortura foreslår at det skal åpnes for frysefradrag på inntil 10 prosent for stykningsdeler. Dette er altså betydelig lavere enn grensen på 25 prosent for hele slakt av storfe.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Landbruksdirektoratet ser at det er behov for å kunne gi noe rabatt for nedskårne slakt når man allerede har frysefradrag for hele slakt. Frysefradraget Nortura foreslår er også lavere for nedskårne slakt, som er fornuftig siden dette er en mer anvendelig vare enn hele slakt. Direktoratet mener imidlertid at det skal være forskjell på stykningsdeler som tilsvarer nedskårne slakt og enkelte stykningsdeler, og Nortura har ikke innvendinger mot dette. Direktoratets innstilling er derfor at det åpnes for frysefradrag på inntil 10 prosent for nedskårne slakt, mens det ikke åpnes for frysefradrag på enkelte stykningsdeler, som for storfekjøtt gjelder storfekjøttssortering 14%.

Landbruksdirektoratet ser at tiltaket vil føre til redusert mengde storfekjøtt som legges inn på reguleringslageret, og at varenes attraktivitet vil forkorte liggetiden på lager og redusere bruk av frysefradrag. Dette vil gi besparelser for omsetningsfondet for kjøtt.

Rammen for innlegg på reguleringslager

Innlegg på reguleringslageret for kjøtt er begrenset av et årlig maksimalt kvantum, som for storfe er 2 500 tonn. Bakgrunnen for rammen er volummodellen og WTO-forpliktelser.

Ved å reguleringslagre nedskårne slakt kan man innenfor den samme rammen i praksis reguleringslagre flere slakt, siden man fjerner bl.a. bein i nedskjæringen. Et nedskåret slakt tilsvarer omtrent 72 prosent av et helt slakt.

Nortura har ikke tatt opp denne problemstillingen i sin søknad.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Det er LMD som har myndigheten vedrørende rammene for reguleringslagring fordi de også har ansvar for de internasjonale forpliktelsene gjennom WTO. Landbruksdirektoratet har derfor vært i kontakt med LMD om denne problemstillingen. Departementets vurdering er at nedskårne slakt skal omregnes til hele slakt. Storfekjøttssortering 14% som var en del av reguleringslagringen da rammen ble satt i 2009, skal derimot ikke omregnes. Landbruksdirektoratet legger derfor dette til grunn som en forutsetning dersom tiltaket innføres.

Evaluerings

KLF og Nortura skriver i sitt fellesnotat at ordningen skal evalueres etter at tiltaket er gjennomført første gang.

Landbruksdirektoratets kommentarer

Landbruksdirektoratet støtter at det legges opp til en evaluering av tiltaket etter at man har fått litt erfaring med det. Dersom tiltaket ikke fungerer som forutsatt, vil man vurdere behov for justeringer eller eventuelt stans av tiltaket i evalueringen.

Juridiske vurderinger

Forvaltningsrett

Forvaltningsloven gjelder for Omsetningsrådets virksomhet, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-2.

Det kan med dette utgangspunkt reises spørsmål om tiltaket som forelegges rådet til godkjenning, skal vedtas i forskrifts form, eller slik Nortura har foreslått, kan fastsettes i et vedtak i rådet, med retningslinjer til Nortura.

Det generelle utgangspunktet er at dersom Omsetningsrådet delegerer myndighet til markedsregulator til å fordele omsetningsmidler til private aktører, må dette fastsettes i forskrifts form (fordeling av offentlige midler til en ubestemt krets, jf. forvaltningsloven § 2 c). I slike tilfeller vil markedsregulators fordeling også være et enkeltvedtak som kan påklages til Omsetningsrådet, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-2 tredje ledd.

Slik tiltaket er utformet vil det ikke i nevneverdig grad nyttes omsetningsmidler til leieskjæringen. Slaktet som skjæres ned av andre bedrifter vil i utgangspunktet være Norturas eiendom, og den godtgjørelsen som Norturas kontraktspartner i leieskjæringsoppdraget får når varen kjøpes tilbake, vil bli betalt fra Norturas kommersielle midler. Nortura vil i neste omgang få dekket disse kostnadene ved salg på kommersielle vilkår.

Landbruksdirektoratet har derfor konkludert at det ikke er noe krav om å fastsette dette tiltaket i forskrifts form. Dette innebærer at det ikke er klagerett på Norturas fordeling. Dette innebærer videre at det heller ikke stilles noe krav til høring av forslaget.

Regelverket om markedsregulering og konkurransenøytralitet

Norturas forslag går ut på at selskapet i tillegg til å bruke egen skjærekapasitet, skal kjøpe denne tjenesten hos eksterne aktører. Nortura skal i denne forbindelse sørge for at skjæringsoppdragene fordeles mellom Norturas egen skjærevirksomhet og eksterne bedrifter fordelt på en måte som skal sørge for en rettferdig fordeling. Det legges likevel opp til en betydelig grad av fleksibilitet, som skal sørge for at man både imøtekommer det aktuelle behovet for skjæring, og utnytter den ledige kapasiteten som finnes i markedet til enhver tid. Fordelingen er beskrevet ovenfor.

Utgangspunktet for vurderingen av markedsregulator Norturas ansvar i markedsreguleringen, er markedsreguleringsforskriften § 3-1 andre ledd, som sier at «Markedsregulator innen produksjonene egg og kjøtt av storfe, sau/lam og svin *har ansvaret for å sikre et balansert marked* i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk.» Et av de viktigste virkemidlene Nortura har til å balansere markedet er reguleringslagring. For å løse dette oppdraget i praksis, har Nortura en stor grad av handlefrihet. Når det gjelder reguleringslagring av kjøtt har Omsetningsrådet gitt retningslinjer til markedsregulator. Retningslinjene har, når det gjelder reguleringslagringen, imidlertid først og fremst en funksjon av å statuere at reguleringslagringen er et fast tiltak, og sikre at Nortura får dekket alle kostnadene til reguleringslagringen, dvs. kapitalbindingen, verditap ved innfrysingen, og administrative kostnader. Kostnadsdekningen knytter seg ført og fremst til hele og halve slakt, men også noen stykningsdeler. Varene eies av Nortura.

Nortura har en plikt for å sørge for at oppdraget løses på en måte som ivaretar hensynet til konkurransenøytralitet. Det heter således er markedsreguleringsforskriften § 3-1 syvende ledd, «Markedsregulator plikter å gjennomføre markedsreguleringen *slik at en oppnår mest mulig like konkurransevilkår* innenfor omsetning av de jordbruksvarer som er omfattet av denne forskrift.» Hensynet til konkurransenøytralitet gjør seg i større og større grad gjeldende jo lenger ut i verdikjeden for mat man kommer. Dette innebærer at hensynet gjør seg gjeldende i større grad for kjøp av tjenester til skjæring av slakt, enn til selve slaktingen av dyret. Også når det gjelder hvordan Nortura oppfyller plikten om konkurransenøytralitet må det gis en viss frihetsgrad. Det må ses som positivt at Nortura velger å fordele skjæreoppdragene både mellom Norturas egen skjærevirksomhet og uavhengige aktører, og mellom disse uavhengige aktørene.

Det legges opp til at skjærebedriftene skal betale frakten av kjøttet fra Norturas slakteri til skjærebedriften (se ovenfor om beskrivelsen av tiltaket). Dette vil kunne føre til betydelige forskjeller i kostnadene som skjærebedriften har i forbindelse med oppdraget og derigjennom påvirke deres konkurransesituasjon. De skjærebedriftene som ligger lengst unna vil ha en konkurranseulempe sammenliknet med de som ligger nærmere. Det kan reises spørsmål om hvorvidt slike ulikheter i de uavhengige skjærebedriftenes konkurransesituasjon vil innebære at en ordning med Norturas leie av skjæretjenester ikke er konkurransenøytral. Etter Landbruksdirektoratets syn vil ikke en slik ulikhet i de enkelte bedriftenes konkurransesituasjon være problematisk i forholdet til regelverket om konkurransenøytralitet. Ulikhetene er i disse tilfellene forårsaket av geografiske forskjeller i

plasseringen av bedriftene. Dette må anses som strukturelle ulemper som ikke er relevante å ta med i vurderinger om konkurransenøytralitet. Det er bare konkurransemessige ulikheter som følger av selve markedsreguleringen som er relevant å ta i betraktning i vurderinger om konkurransenøytralitet. Kjøpet av leieskjæringstjenester vil skje på kommersielle vilkår. Her vil ikke bare geografisk plassering spille inn, men også pris, kostnadseffektivitet, leveransesikkerhet osv., alle konkurranseparametere som ligger utenfor konkurransenøytralitetsvurderingen.

Forholdet til konkurranseloven

Tiltaket vil i den grad det skal inngås avtaler mellom Nortura og uavhengige aktører ligge utenfor primærnæringsunntaket, dvs. at konkurranseloven gjelder. (Unntaket gjelder for samhandling mellom primærprodusenter og deres organisasjoner.) Et slikt samarbeid mellom Nortura og uavhengige aktører vil imidlertid være uproblematisk i forhold til konkurranseloven slik tiltaket er planlagt gjennomført, tvert imot må det antas at konkurranse om leieskjæringsoppdraget som ellers ville vært utført av Nortura vil være i tråd med formålet med konkurranseloven som legger til rette for konkurranse.

Norturas forslag til endringer i regelverket

Nortura har foreslått endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. For å synliggjøre endringene, vil vi i det følgende sette opp de relevante bestemmelsene slik de er per i dag, Norturas forslag til endringer, felles forslag fra Nortura og KLF og direktoratets forslag til endringer.

Nortura foreslår endringer i retningslinjene punkt 3-1, 3-1-2 første ledd, 3-2 første ledd og 5-2.

De relevante bestemmelser slik de er formulert i dag

- 3-1 Reguleringslagring har ingen bestemmelser per i dag.
- 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring, første ledd:
«Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators internpris (skåret kjøtt) eller engrospris (helt slakt) kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.»
- 3-2 Levering med frysefradrag, første ledd:
«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.»
- Punkt 5-2 Skåret vare:
«Vareslag
Storfekjøttsortering 14 %
Skinke m/bein

Svinekam m/bein
Sideflesk m/bein
Svinekjøttsortering 23 % (kun fra 1. skjærenivå)
Lammelår m/bein
Lammebrog m/bein
Fårekjøttsortering 20 %»

Norturas forslag til endringer i bestemmelsene

- 3-1 Reguleringslagring, nytt første til fjerde ledd:

«Reguleringslagring omfatter både hele slakt (jf. punkt 5.1) og skåret vare (jf. punkt 5-2).

Dersom markedssituasjonen tilsier det, kan Markedsregulator iverksette reguleringslagring av skåret vare av storfe tilsvarende et helt dyr.

Et slikt tiltak kan gjennomføres ved at Markedsregulator, enten selv foretar skjæring, eller engasjerer Uavhengige aktører til å foreta skjæring på oppdrag fra Markedsregulator (leieskjæring). Leieskjæringen reguleres av avtale mellom Nortura og de Uavhengige aktører som ønsker å ta oppdrag om leieskjæring.

Markedsregulator bestemmer pris, og setter standardvilkår som gjelder, for Uavhengige aktørers deltakelse i leieskjæringen og tilbakekjøp av hele batcher av skåret vare. Vilkårene skal være like for alle uavhengige aktører som deltar og Nortura, og bygge opp under formålet med reguleringstiltaket.»

- 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring, nytt første ledd:

«Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For helslakt som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. For skåret vare skal det kalkuleres pristap eller prisgevinst ved endring av markedsregulators internpris, med mindre det opereres med en fast pris knyttet til hele varepartier. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.»

- 3-2 Levering med frysefradrag, ny siste setning i første ledd:

«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Ved salg av skåret vare fra reguleringslager til det norske markedet, kan markedsregulator få godtgjort et frysefradrag på inntil 10 prosent av salgsverdi.»

- 5-2 Skåret vare, stykningsdeler tillegges som reguleringsvare:

«Vareslag
Storfekjøttsortering 5%
Storfekjøttsortering 14 %
Storfekjøttsortering 21%
Storfe mørbrad u/bein
Storfe flatbiff

Storfe entrecotekam u/bein
Storfe indrefilet
Storfe ytrefilet
Skinke m/bein
Svinekam m/bein
Sideflesk m/bein
Svinekjøttsortering 23 % (kun fra 1. skjærenivå)
Lammelår m/bein
Lammebrog m/bein
Fårekjøttsortering 20 %»

Felles innspill fra Nortura og KLF

I Norturas opprinnelige forslag til retningslinjer er stykningsdelene inkludert i den eksisterende oversikten over stykningsdeler som kan reguleringslagres. I det felles notatet fra Nortura og KLF er de imidlertid enige om at stykningsdelene i dette tiltaket skal knyttes til en egen bestemmelse under punkt 5. _

Landbruksdirektoratets kommentarer

Overordnet har ikke direktoratet store innvendinger mot Norturas forslag til regelverksendringer. Direktoratet foreslår imidlertid å benytte noen andre begreper. Det gjelder å «fastsette» i stedet for «bestemme» pris i punkt 3-1 og «salgspris» i stedet for «salgsverdi» i punkt 3-2. Direktoratet mener også det bør fremgå tydeligere at endringene gjelder for tiltaket om nedskårede slakt, og ikke generelt. Det foreslås derfor å tydeliggjøre dette i bestemmelsene, eksempelvis når det gjelder frysefradrag. Direktoratet er også enig i at stykningsdelene i tiltaket bør legges til et eget punkt 5-3 for skåret slakt i «batch».

Vi har også tydeliggjort at markedsregulator kan sette krav til kjøp fra reguleringslager, for eksempel at et gitt parti skal minimum være et lastebillass.

Direktoratet foreslår også å justere bestemmelsen om prisgevinst. Markedsregulator vil i hovedsak benytte fastpris, men ser samtidig behov for å kunne benytte flytende pris dersom det er store endringer i markedet. Siden fastpris er hovedregelen og ikke et unntak, samtidig som man for vareparti med fastpris vil ha en prisgevinst/-tap som blir 0, foreslår direktoratet at man i stedet for Norturas nye delsetning legger inn en ny setning som slår fast at Nortura kan benytte fastpris for disse partiene. Nortura har også hatt praksis for å selge stykningsdeler til samme pris som de blir lagt inn. Direktoratet mener derfor den nye bestemmelsen bør gjelde skåret vare generelt, slik at det ikke fremstår i regelverket som at tidligere praksis ikke lenger er innenfor regelverket.

Direktoratets forslag til endringer i retningslinjene blir ut fra dette som følger:

- Punkt 3-1 Reguleringslagring får nytt første til tredje ledd:

«3-1 Reguleringslagring

Reguleringslagring omfatter både hele slakt (jf. punkt 5.1), skåret vare (jf. punkt 5-2) og hele slakt som skåret vare i «batch» (jf. punkt 5-3).

Dersom markedssituasjonen tilsier det, kan markedsregulator iverksette reguleringslagring av skåret vare av storfe tilsvarende et helt dyr. Et slikt tiltak kan gjennomføres ved at markedsregulator enten selv foretar skjæring, eller engasjerer uavhengige aktører til å foreta skjæring på oppdrag fra markedsregulator (leieskjæring). Leieskjæringen reguleres av avtale mellom Nortura og de uavhengige aktørene som ønsker å ta oppdrag om leieskjæring.

Markedsregulator fastsetter pris, og setter standardvilkår som gjelder for uavhengige aktørers deltakelse i leieskjæringen og tilbakekjøp av hele batcher av skåret vare. Vilkårene skal være like for alle uavhengige aktører som deltar og Nortura, og bygge opp under formålet med reguleringstiltaket. Markedsregulator kan sette vilkår ved salg av hele slakt som skåret vare i «batch» fra reguleringslager, herunder et minimum kjøpskvantum. Ved forsendelse av hele slakt som skåret vare i «batch» fra aktør som skjærer til fryseler godtgjøres dokumenterte transportkostnader. Punkt 3-1-1 gjelder så langt det passer.»

- Punkt 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring, første ledd endres til følgende:

«Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For helslakt som ligger på reguleringslager (jf. punkt 5-1) skal det ved hver endring av markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. For skåret vare (jf. punkt 5-2 og 5-3) skal det kalkuleres pristap eller prisgevinst ved endring av markedsregulators internpris. Markedsregulator kan benytte fastpris for hele varepartier av skåret vare. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.»

- Punkt 3-2 Levering med frysefradrag første ledd endres til følgende:

«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Ved salg av hele slakt av storfe som skåret vare i «batch» fra reguleringslager til det norske markedet, jf. punkt 5-3, kan markedsregulator få godtgjort et frysefradrag på inntil 10 prosent av salgspris. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.»

- Det vedtas et nytt punkt 5-3:

«5-3 Skåret vare samlet i «batcher»

Dyreslag storfe

Hele slakt lagt i batcher som inneholder alle stykningsdeler som et helt slakt består av. En batch skal omfatte følgende stykningsdeler:

Storfekjøttssortering 5%
Storfekjøttssortering 14%
Storfekjøttssortering 21%
Storfe mørbrad u/bein
Storfe flatbiff
Storfe entrecotekam u/bein
Storfe indrefilet
Storfe ytrefilet

I denne retningslinjen defineres en batch slik: En mengde stykningsdeler som behandles som en enhet.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Reguleringslagring er et viktig tiltak i den daglige markedsbalanseringen, og en effektivisering av tiltaket og å øke salget fra reguleringslageret kan bidra til å raskere balansere markedet for storfekjøtt og redusere kostnadene ved markedsreguleringen. Samtidig er reguleringslagring inkludert nedskårede slakt et tiltak som krever fleksibilitet slik at markedsregulator kan gjennomføre det på en så effektiv og hensiktsmessig måte som mulig. Landbruksdirektoratet legger derfor opp til at det skal være stor frihetsgrad for markedsregulator i den praktiske utførelsen av dette tiltaket.

Landbruksdirektoratet mener at tiltaket samlet sett vil kunne bidra til reduserte kostnader og dermed lavere bruk av omsetningsavgift på storfekjøtt.

Direktoratet legger til grunn at rammen for reguleringslagring av storfekjøtt på 2 500 tonn skal forstås slik at nedskårede slakt skal omregnes til hele slakt. I søknaden har Nortura lagt til grunn et utbytte på 72 prosent. Enkle stykningsdeler (storfekjøttssortering 14%) skal ikke omregnes.

Landbruksdirektoratet foreslår at Omsetningsrådet innvilger Norturas søknad, med de presiseringer som er beskrevet i innstillingen. Direktoratet foreslår at rådet åpner for tiltaket gjennom å endre retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. Direktoratet foreslår også at tiltaket evalueres. Basert på dette innstiller direktoratet på følgende forslag til vedtak:

1. Omsetningsrådet vedtar at Nortura kan reguleringslagre skåret vare av storfe i «batch» tilsvarende hele slakt.
2. Omsetningsrådet vedtar følgende endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt:

Punkt 3-1 Reguleringslagring får nytt første til tredje ledd:

«3-1 Reguleringslagring

Reguleringslagring omfatter både hele slakt (jf. punkt 5.1), skåret vare (jf. punkt 5-2) og hele slakt som skåret vare i «batch» (jf. punkt 5-3).

Dersom markedssituasjonen tilsier det, kan markedsregulator iverksette reguleringslagring av skåret vare av storfe tilsvarende et helt dyr. Et slikt tiltak kan gjennomføres ved at markedsregulator enten selv foretar skjæring, eller engasjerer uavhengige aktører til å foreta skjæring på oppdrag fra markedsregulator (leieskjæring). Leieskjæringen reguleres av avtale mellom Nortura og de uavhengige aktørene som ønsker å ta oppdrag om leieskjæring.

Markedsregulator fastsetter pris, og setter standardvilkår som gjelder for uavhengige aktørers deltakelse i leieskjæringen og tilbakekjøp av hele batcher av skåret vare. Vilkårene skal være like for alle uavhengige aktører som deltar og Nortura, og bygge opp under formålet med reguleringstiltaket. Markedsregulator kan sette vilkår ved salg av hele slakt som skåret vare i «batch» fra reguleringslager, herunder et minimum kjøpskvantum. Ved forsendelse av hele slakt som skåret vare i «batch» fra aktør som skjærer til fryseler godtgjøres dokumenterte transportkostnader. Punkt 3-1-1 gjelder så langt det passer.»

Punkt 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring, første ledd endres til følgende:

«Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For helslakt som ligger på reguleringslager (jf. punkt 5-1) skal det ved hver endring av markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. For skåret vare (jf. punkt 5-2 og 5-3) skal det kalkuleres pristap eller prisgevinst ved endring av markedsregulators internpris. Markedsregulator kan benytte fastpris for hele varepartier av skåret vare. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.»

Punkt 3-2 Levering med frysefradrag første ledd endres til følgende:

«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Ved salg av hele slakt av storfe som skåret vare i «batch» fra reguleringslager til det norske markedet, jf. punkt 5-3, kan markedsregulator få godtgjort et frysefradrag på inntil 10 prosent av salgspris. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.»

Det vedtas et nytt punkt 5-3:

«5-3 Skåret vare samlet i «batcher»

Dyreslag storfe

Hele slakt lagt i batcher som inneholder alle stykningsdeler som et helt slakt består av. En batch skal omfatte følgende stykningsdeler:

Storfekjøttssortering 5%
Storfekjøttssortering 14%
Storfekjøttssortering 21%
Storfe mørbrad u/bein
Storfe flatbiff
Storfe entrecotekam u/bein
Storfe indrefilet
Storfe ytrefilet

I denne retningslinjen defineres en batch slik: En mengde stykningsdeler som behandles som en enhet.»

3. Omsetningsrådet ber Nortura evaluere tiltaket etter første gang tiltaket er gjennomført.

Sak nr.: 060/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 17.06.2025	Tittel: Alle - Endret representasjon i Omsetningsrådet for Nortura SA og Felleskjøpet Agri SA fra 10.06.2025	Sak nr.: 21/48980-22

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har i brev datert 10. juni 2025 oppnevnt Jens Lippestad som medlem i Omsetningsrådet for Felleskjøpet Agri SA. Han erstatter Anne Jødahl Skuterud. Departementet har også oppnevnt Rolf Gjermund Fjeldheim som varamedlem for Nortura SA. Han erstatter Hans Thorn Wittussen.

Funksjonstiden for begge medlemskap er f.o.m. 10. juni 2025 t.o.m. 31. desember 2025.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 2.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 10. juni 2025.

Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 10. juni 2025.

Vedtak

Omsetningsrådet tar saken til orientering.